

**UCHWAŁA NR XLIII/332/2022
RADY GMINY PŁUŻNICA**

z dnia 20 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 i 6a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz w związku z art. 3 pkt. 3 i art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Płużnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Płużnica

Szymon Dudzik

Załącznik do Uchwały Nr XLIII/332/2022
Rady Gminy Płużnica z dnia 20 grudnia 2022 r.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PŁUŻNICA NA LATA 2021-2030

Opracowanie: Pracownia Zrównoważonego Rozwoju

2022

Spis treści

1.	WPROWADZENIE.....	4
2.	METODYKA PROJEKTOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY PŁUŻNICA NA LATA 2021-2030..	5
3.	WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY. ...	8
3.1.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GEOGRAFICZNEGO ORAZ DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ	8
3.2.	SYSTEM DRÓG PUBLICZNYCH NA TERENIE GMINY	10
3.3.	LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE	12
3.4.	SYTUACJA SPOŁECZNA I JAKOŚĆ ŻYCIA W GMINIE PŁUŻNICA	13
3.5.	SYTUACJA GOSPODARCZA GMINY I RYNEK PRACY.....	15
3.6.	ZASOBY PRZYRODNICZE GMINY	17
3.7.	BARIERY I POTENCJAŁY ROZWOJOWE	19
4.	SPECYFICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE GMINY OKREŚLONE W KONCEPCJI ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA	21
4.1.	SYSTEM PRZYRODNICZY	21
4.2.	SYSTEM OSADNICZY	21
4.3.	SYSTEM TRANSPORTOWY	22
4.4.	KLUCZOWE ELEMENTY BUDUJĄCE POTENCJAŁ PONADREGIONALNY I PRZEWAGI KONKURENCYJNE WOJEWÓDZTWA	22
4.5.	ZIDENTYFIKOWANE OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA SYTUACJI PROBLEMOWEJ.....	23
4.6.	ZAŁOŻENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ WOJEWÓDZTWA	24
4.7.	PROJEKTY KLUCZOWE PLANOWANE DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY PŁUŻNICA, ZGODNIE Z WYKAZEM PROJEKTÓW KLUCZOWYCH ZAWARTYCH W „STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+”.....	25
5.	CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM	26
A1.	NOWE MOŻLIWOŚCI MIESZKANIOWE I NOWI MIESZKAŃCY	27
A2.	WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH	27
A3.	RÓŻNORODNA OFERTA KULTURALNA.....	27
B1.	NOWE PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE TWORZĄ MIEJSCA PRACY	27
B2.	NOWE USŁUGI DZIĘKI AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW	27
B3.	ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH.....	27
D1.	WYSOKIE STANDRDY OCHRONY ŚRODOWISKA.....	27
D2.	MIEJSCA WSPÓLNE W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ.....	27
D3.	INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I REKREACYJNA	27
C1.	BEZPIECZNE DROGI W DOBRYM STANIE TECHNICZNYM	27
C2.	ROZWIŃTY SYSTEM KOMUNIKACJI PIESZO-ROWEROWEJ	27
C3.	DOSTOSOWANY DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW TRANSPORT ZBIOROWY.....	27
6.	KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH	28
7.	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	32
8.	MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	34
9.	USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE;	43
10.	OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA, WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	44

11. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH.....	45
12. ZGODNOŚĆ DOKUMENTU STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU	48
13. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.	49
ZAŁĄCZNIK. EWALUACJA TRAFNOŚCI, PRZEWIDYWANEJ SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU	50
1. PODSTAWA PRAWNA.....	50
2. PRZEDMIOT I CELE EWALUACJI	50
3. KRYTERIA	50
4. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER DOKUMENTU.....	51
5. OCENA ZAGADNIEŃ EWALUACYJNYCH.....	51
6. PODSUMOWANIE	53

Szanowni Mieszkańcy

przed Państwem Strategia Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021 - 2030. Jest to nadrzędny dokument naszej gminy, określający kierunki rozwoju oraz wskazujący wytyczne dla dokumentów wdrożeniowych oraz planowania przestrzennego w niemal

dziesięcioletniej perspektywie czasowej.

Dokument wskazuje wizję naszej gminy w roku 2030 czyli stan, do którego będziemy dążyć przez kolejne lata. Definiuje wynikające z wizji cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań. Projekt Strategii został opracowany głównie na podstawie Państwa oczekiwań i potrzeb oraz najbardziej dotkliwych problemów występujących „tu i teraz”, które wspólnie określiliśmy podczas warsztatów.

Marcin Skonieczka
Wójt Gminy Płużnica

1. WPROWADZENIE

Podstawy prawne do sporządzania strategii rozwoju gminy zostały wprowadzone do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 1378) i obowiązują od 13 listopada 2020 roku. Celem zmian, które objęły ponad 20 aktów prawnych, była konsolidacja systemu zarządzania rozwojem Polski poprzez wprowadzenie systemu zintegrowanych strategii: krajowej, wojewódzkiej, ponadlokalnej i gminnej. Na poziomie lokalnym zmiany dotyczą w szczególności strategii rozwoju gminy, dla której określono podstawę prawną, jak również procedurę i czynności, które należy wykonać w trakcie procesu planowania strategicznego i opracowywania dokumentu. Obowiązujące aktualnie regulacje prawne odnoszące się do strategii rozwoju gminy, określają w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodna z nowymi wytycznymi zintegrowana strategia rozwoju gminy nie jest dokumentem obligatoryjnym, a decyzję odnośnie opracowania strategii pozostawiono samorządowi lokalnemu. Główną funkcją strategii rozwoju gminy w procesie zarządzania rozwojem jest ukierunkowanie i hierarchizacja celów polityki rozwoju gminy oraz określenie kierunków działań, co umożliwi wykorzystanie dokumentu jako podstawy do wnioskowania o dofinansowania ze środków zewnętrznych. Strategia ma za zadanie diagnozować najważniejsze uwarunkowania, potrzeby rozwojowe i potencjał gminy oraz określać obszary, cele i działania polityki społeczno-ekonomicznej prowadzonej w przestrzeni gminy w perspektywie najbliższych lat. Istotną funkcją strategii jest również integracja lokalnej wspólnoty samorządowej w trakcie procesu planowania i realizacji, poprzez partycypację mieszkańców i innych interesariuszy, tworzenie przestrzeni dialogu, dyskusji i szukania konsensusu w sprawach rozwoju lokalnego.

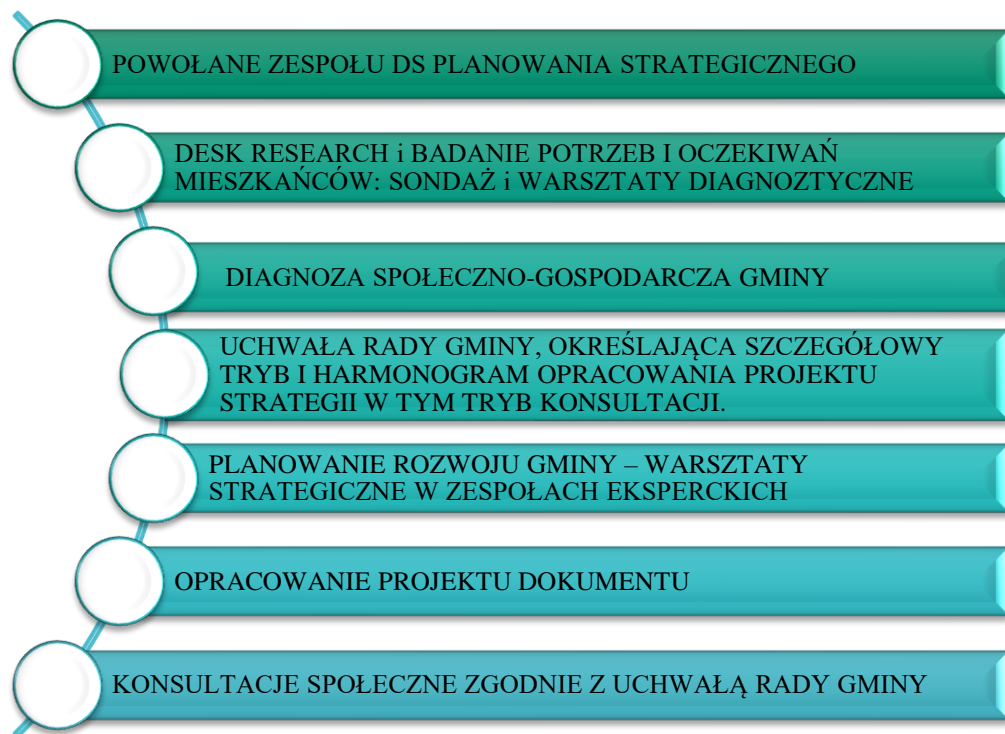
Podjęcie decyzji o przystąpieniu do opracowania dokumentu wskazuje na aktywną i kreatywną rolę lokalnych władz samorządowych wykraczającą poza rolę administracyjną, a opracowany zgodnie z nowymi regulacjami dokument strategii traktowany jest w systemie rozwoju kraju, jako nadrzędny dokument na poziomie gminnym.

2. METODYKA PROJEKTOWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY PŁUŻNICA NA LATA 2021-2030

Planowanie rozwoju gminy Płużnica oraz opracowanie niniejszego dokumentu odbywało się wg modelu partycypacyjno-eksperckiego. Proces planowania strategicznego poprzedzony został diagnozą uwarunkowań społecznych, gospodarczych i przestrzennych gminy. Diagnoza, oprócz zebranych i poddanych analizie danych zastanych, oparta została na wnioskach pochodzących z przeprowadzonych badań sondażowych i warsztatów diagnostycznych z mieszkańcami i innymi interesariuszami, podczas których ocenę stanu istniejącego, najważniejsze problemy, potrzeby, oczekiwania oraz pomysły zdefiniowali uczestnicy warsztatów, pracujący w zespołach dobranych z zastosowaniem jednocześnie parytetu płci i wieku oraz rozmieszczenia przestrzennego mieszkańców w poszczególnych sołectwach. W warsztatach diagnostycznych udział wzięli zatem mieszkańcy i mieszkańcy ze wszystkich sołectw i przedziałów wiekowych, o różnych zainteresowaniach i zawodowych specjalizacjach: rolnicy, przedstawiciele lokalnego biznesu, administracji, kultury, uczniowie, nauczyciele oraz seniorzy.

Planowanie rozwoju gminy w poszczególnych obszarach tematycznych odbyło się metodą warsztatów strategicznych. W tym celu powołane zostały zespoły eksperckie złożone z pracowników administracji samorządowej, instytucji i placówek samorządowych oraz eksperta zewnętrznego. Cały proces koordynowany był przez powołany w tym celu zespół ds. planowania strategicznego.

Ryc. 1. Etapy prac nad Strategią.

Źródło: Opracowanie własne

Wykorzystany w procesie wspólnej pracy nad lokalną polityką rozwoju model partycypacyjno-eksperski, oparto na współpracy trzech zbiorowych partnerów:

- mieszkańców i pozostałych interesariuszy,
- lokalnych władz publicznych i podległej im administracji,
- zatrudnionych ekspertów zewnętrznych.

Każda z tych grup ma inną rolę do odegrania w procesie, co wynika z samej istoty demokracji. Porządkujący model ról poszczególnych uczestników, przyjmowanych przez nich punktów widzenia i podejmowanych działań ilustruje przedstawiona poniżej matryca.

Ryc. 2. Role, punkty widzenia i postawy poszczególnych uczestników procesu planowania partycypacyjnego.

rola	mieszkańcy	eksperci	politycy
punkt widzenia	wartości	konieczności	możliwości
operacjonalizacja	oczekiwania	przewidywania	przedsięwzięcia

Źródło: W.Kłosowski, J.Warda: *Wyspy Szans. Jak budować strategię rozwoju lokalnego?* Bielsko-Biała 2001 (na podstawie koncepcji J.Flisa i G.Prawelskiej-Skrzypek)

Trzy role, w jakich występują uczestnicy procesu planowania strategicznego, narzucają trzy odmienne punkty widzenia i trzy odmienne wkłady wnoszone na rzecz wspólnie tworzonego programu:

- **MIESZKAŃCY** na sprawy lokalne patrzą z punktu widzenia wartości, a więc wyartykułowanych potrzeb i dostrzeganych problemów. Mają za zadanie sformułować generalne wskazówki, czyli określają co jest z ich punktu widzenia słuszne i pożądane (deklarują wartości) oraz domagają się tego (artykułują oczekiwania).
- Rola **EKSPERTÓW** jest zupełnie odmienna. Eksperti artykułują konieczności, o których mają prawo nie myśleć mieszkańcy, przewidują zagrożenia dla wskazanych przez mieszkańców wartości i oceniają szanse i skuteczność propozycji mieszkańców.
- **LOKALNI POLITYCY I URZĘDNICY** dźwigają na sobie ciężar podejmowania decyzji i muszą brać pod uwagę, oprócz oczekiwań mieszkańców i ostrzeżeń ekspertów, lokalne możliwości. W decyzjach polityków kluczowe znaczenie ma znalezienie równowagi pomiędzy tym, co oczekiwane i konieczne, a tym co możliwe.

Zapisy zawarte w niniejszym opracowaniu zawierają właśnie to, co oczekiwane, konieczne i możliwe. To komplementarny program, którego wdrożenie w ocenie ekspertów i lokalnych władz, przyniesie oczekiwany efekt w postaci dobrej jakości życia w gminie.

Proces partycypacyjnego planowania Strategii Rozwoju Gminy Płużnica przeprowadzono przy wykorzystaniu wielu narzędzi. W ramach całego procesu partycypacji odbyło się:

- 10 spotkań zespołu strategicznego (48 godzin),
- 10 spacerów badawczych (20 godzin),
- 5 spotkań diagnostycznych z mieszkańcami w formie World Café (15 godzin)
- 14 spotkań zespołów eksperckich (42 godziny),
- 1 spotkanie otwarte z mieszkańcami w ramach konsultacji społecznych (3 godziny)

Łącznie do tej pory przeprowadzono 108 godzin spotkań.

3. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ GMINY.

3.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GEOGRAFICZNEGO ORAZ DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ

Ryc. 3. Położenie geograficzne gminy

Źródło: pluznica.pl

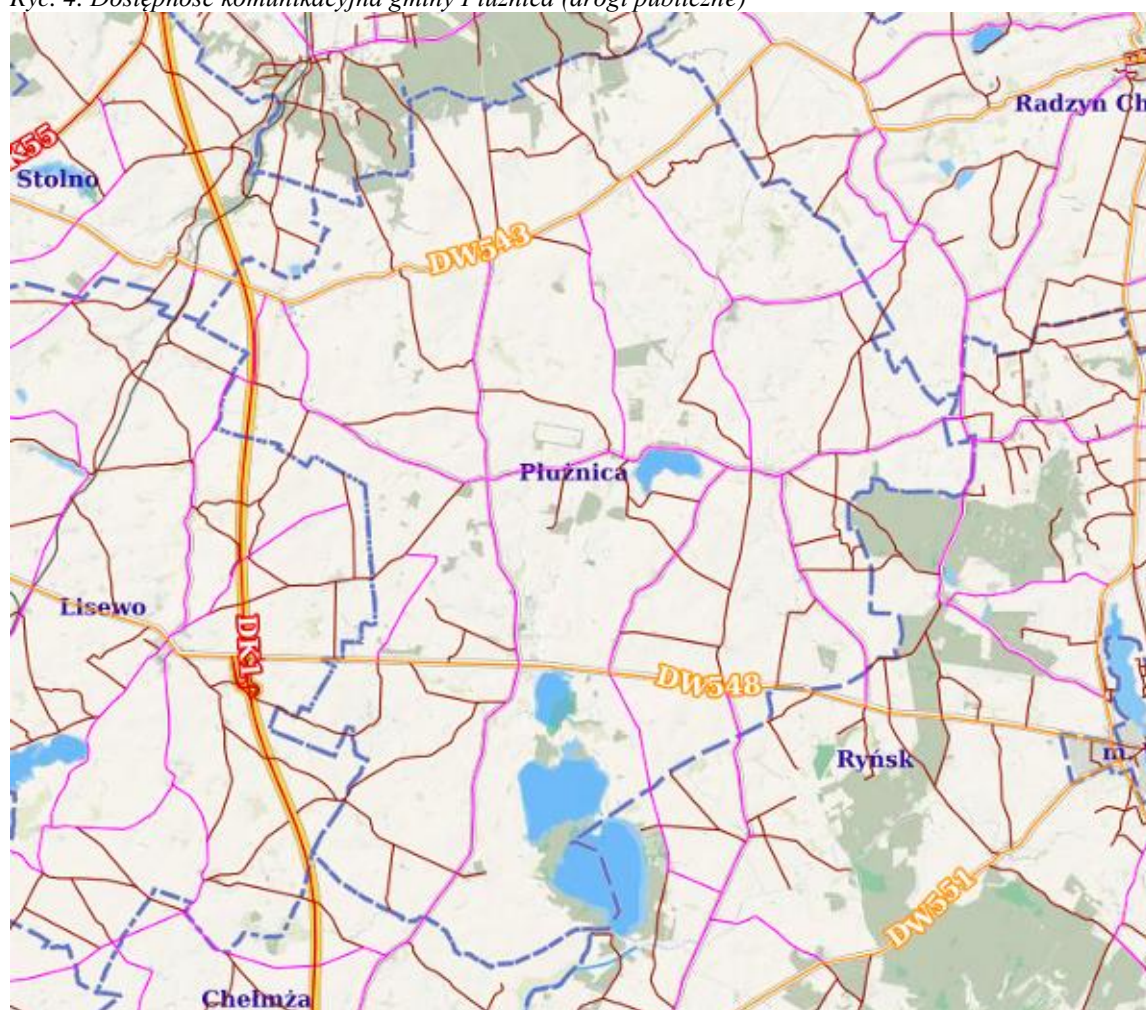
Płużnica to gmina wiejska, położona w województwie kujawsko-pomorskim w zachodniej części powiatu wąbrzeskiego. Gmina Płużnica sąsiaduje z gminą Chełmża (powiat toruński), gminą Stolno i Lisewo (powiat chełmiński), gminą Grudziądz i Radzyń Chełmiński (powiat grudziądzki) oraz gminą Ryńsk (powiat wąbrzeski). Najbliższe ośrodki miejskie (odległość od miejscowości gminnej Płużnica):

- Wąbrzeźno – 10 km,
- Grudziądz – 20 km,
- Toruń – 35 km

Położenie gminy w strukturze funkcjonalno – przestrzennej województwa kujawsko - pomorskiego można uznać za peryferyjne, jednak ze względu na położenie przy autostradzie A1, lokalizacja gminy jest korzystna. Autostrada A1 to jeden z najważniejszych szlaków transportowych Polski, łączący w układzie północ - południe teren całego kraju. Węzeł komunikacyjny autostrady z drogą wojewódzką zlokalizowany jest w bezpośrednim sąsiedztwie gminy, co wpływa pozytywnie na dostępność komunikacyjną gminy Płużnica i

stanowi szansę dla jej rozwoju i wykreowania nowych funkcji. Droga wojewódzka nr 548 prowadząca do autostrady przebiega przez gminę Płużnica w układzie wschód – zachód. Miejscowość gminna Płużnica zlokalizowana jest w południowo-zachodniej części terytorium gminy i położona jest przy drodze wojewódzkiej nr 548, łączącej drogę krajową nr 1 z drogą krajową nr 15. Droga ta prowadzi do położonej zaledwie 7 km na zachód od Płużnicy gminy Lisewo. W kierunku wschodnim droga wojewódzka nr 548 prowadzi bezpośrednio do Wąbrzeźna, siedziby starostwa powiatowego i największego ośrodka miejskiego powiatu. W kierunku południowym przebiega przez gminę oraz samą miejscowość Płużnica droga powiatowa, która na południe prowadzi do Torunia, natomiast na północy łączy się z drogą wojewódzką nr 543, którą można dotrzeć do tzw. Trasy Toruńskiej (droga nr 55) oraz do Radzyna Chełmińskiego.

Ryc. 4. Dostępność komunikacyjna gminy Płużnica (drogi publiczne)

Źródło: Geoportal (mapy.mojregion.info)

Jedynym kierunkiem regularnej i zorganizowanej komunikacji zbiorowej autobusowej z gminy Płużnica do ośrodków miejskich jest Wąbrzeźno, stanowiące ośrodek powiatowy. Połączenia z innymi miastami zostały w ostatnich latach niemal całkowicie zlikwidowane lub ograniczone do poziomu znacząco niższego od potrzeb i oczekiwań mieszkańców gminy. Jak wynika z badań jakościowych przeprowadzonych wśród mieszkańców, brak lub niewystarczająca liczba

połączeń z Grudziądzem i Toruniem stanowi dla części z nich istotną trudność w codziennym funkcjonowaniu i została określona jako drugi w kolejności największy problem związany z mieszkaniem w gminie. Grupy mieszkańców, które najbardziej dotkliwie odczuwają skutki takiej sytuacji to te, wśród których przeważająca część nie porusza się samodzielnie samochodami osobowymi:

- młodzież ucząca się w szkołach średnich lub studiująca, czego konsekwencją stała się niechęć do mieszkania w Gminie Płużnica w przyszłości oraz
- pracujące w ośrodkach miejskich kobiety 40+ nieposiadające prawa jazdy, które w konsekwencji zrezygnowały z pracy zawodowej.

Gmina nie posiada na swoim obszarze stacji kolejowej. Najbliższe stacje znajdują się w Wąbrzeźnie, położonym na szlaku kolejowym Olsztyn – Toruń oraz w Wałdowie Szlacheckim i Gorzuchowie zlokalizowanym na szlaku Malbork – Toruń. Połączenia autobusowe do stacji kolejowej nie są zsynchronizowane z kursami pociągów. W rezultacie mieszkańcy gminy nie korzystają z komunikacji kolejowej. Badania nie wykazały, iż brak skomunikowania kolejowego stanowi problem dla mieszkańców. Przyczyną tego jest brak infrastruktury w gminie i przyzwyczajenie do obecnej sytuacji. W świadomości mieszkańców mobilność za pośrednictwem kolei nie istnieje nawet jako możliwa opcja komunikacyjna.

ZIDENTYFIKOWANE CZYNNIKI DETERMINUJĄCE ROZWÓJ:

- Położenie geograficzne przy autostradzie A1 wraz z węzłem komunikacyjnym na terenie gminy.
- Brak lub niewystarczający i niskiej jakości transport zbiorowy uniemożliwiają mobilność (w celach zawodowych i edukacyjnych) osobom nieposiadającym samochodu lub prawa jazdy.

3.2. SYSTEM DRÓG PUBLICZNYCH NA TERENIE GMINY

System dróg publicznych tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Ponadto przez teren gminy Płużnica przebiega odcinek autostrady A1, przy którym znajduje się Miejsce Obsługi Podróżnych (MOP Malankowo).

W opinii mieszkańców gminy, jakość dróg stanowi obecnie największy problem, który utrudnia codzienne funkcjonowanie i znacząco obniża jakość życia. Pogłębione badania jakościowe wykazały jednak, że problem dotyczy głównie dróg wojewódzkich oraz powiatowych. Droga wojewódzka nr 548 jest w remoncie od 7 lat i stanowi największy problem w poruszaniu się po gminie, a jednocześnie obniża atrakcyjność inwestycyjną Płużnickiego Parku Inwestycyjnego, do którego prowadzi wprost z autostrady. Zarówno drogi wojewódzkie jak i powiatowe oprócz niskiego stanu technicznego bądź wieloletniego remontu, nie są wyposażone w infrastrukturę pieszo-rowerową oraz oświetlenie, co uniemożliwia zgodne z prawem i bezpieczne poruszanie się po gminie w inny sposób niż indywidualnym transportem samochodowym. Jednocześnie stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, którzy często nie mają innej

3.3. LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE

Ogólna liczba mieszkańców gminy wynosi **4 758** osób (stan na 31.12.2019).

W ciągu ostatnich dwudziestu lat liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 8,1%, utrzymuje się stały trend spadkowy. W prognozie demograficznej przeprowadzonej w 2012 roku opracowanej dla potrzeb studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, wskazano możliwe dwa warianty. Pierwszy zakładał utrzymanie tendencji spadkowej (prognozowana liczba ludności w roku 2020 – **4 530**), zaś drugi wariant zakładał, że spadek liczby ludności zostanie przełamany i nastąpi wzrost liczby mieszkańców, który miał być bezpośrednią konsekwencją wzrostu atrakcyjności osadniczej gminy, dzięki rozwojowi przedsiębiorczości, budownictwa wielorodzinnego oraz bliskości autostrady A1 (prognozowana liczba ludności w roku 2020 – **5 270**). Aktualne dane wskazują, że trend przebiega pomiędzy wskazanymi wariantami, utrzymując jednak tendencję spadkową.

Nadal można zaobserwować odpływ migracyjny mieszkańców w celach edukacyjnych czy ekonomicznych do większych ośrodków miejskich, który jest jednocześnie czynnikiem wpływającym na coraz niższy przyrost naturalny.

W strukturze wieku mieszkańców gminy Płużnica obserwujemy zmniejszającą się systematycznie liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym, kosztem rosnącej grupy ludności w wieku poprodukcyjnym, co z kolei wpływa na starzenie się społeczności gminy. Z uwagi na fakt, iż władze gminy aktywnie przeciwdziałają negatywnym zjawiskom demograficznym poprzez realizację wielowymiarowej polityki, która ma na celu rozwój możliwości mieszkania i pracy w gminie oraz rozwój jakości usług publicznych, tendencja spadkowa została złagodzona.

Z badań jakościowych prowadzonych z młodzieżą uczącą się w szkołach średnich wynika, iż najważniejszymi czynnikami wpływającymi na jakość życia i atrakcyjność mieszkania, które w konsekwencji determinują decyzje o wyborze miejsca zamieszkania są: dostępność i różnorodność usług i produktów, dostępność miejsc do spędzania czasu wolnego (kawiarnie, kluby, kino), oferta kulturalno-rozrywkowa, warunki do indywidualnego rozwoju, mobilność oraz dobrej jakości infrastruktura komunikacyjna. Badanie z jednej strony potwierdza obserwowany proces migracji mieszkańców z obszarów o niższym poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego do lepiej rozwiniętych ośrodków miejskich, z drugiej wskazuje na wyzwania rozwojowe przed którymi stoi gmina, chcąc sprostać oczekiwaniom społecznym. Obserwowane tendencje odpływu mieszkańców do większych ośrodków miejskich, lepiej rozwiniętych, oferujących większe możliwości samorealizacji, dostępność usług i produktów, wyższe wynagrodzenia, gdzie jakość oraz poziom życia jest wyższy, dotyczą nie tylko gminy Płużnica, lecz także powiatu wąbrzeskiego i całego województwa kujawsko-pomorskiego, gdzie liczba ludności rokrocznie spada. Według prognozy GUS do 2030 roku trend ten ma się pogłębić.

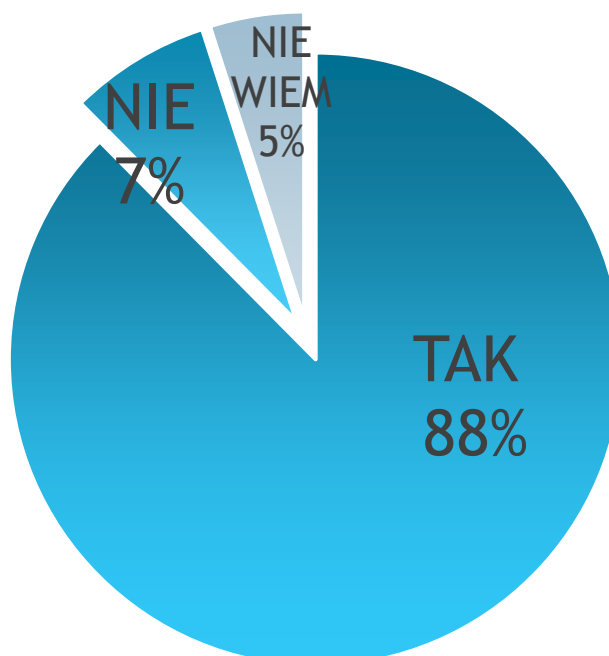
ZIDENTYFIKOWANE CZYNNIKI DETERMINUJĄCE ROZWÓJ:

- Rozwój mieszkalnictwa, dobry poziom usług publicznych i powstanie Płużnickiego Parku Inwestycyjnego stanowią potencjał dla większej atrakcyjności osadniczej gminy w stosunku do gmin pobliskich.
- Deficyty w postaci braku sklepów, usług, miejsc do spędzania czasu wolnego, rozwoju osobistego, oferty kulturalno-rozrywkowej.
- Niekorzystny dla gminy trend demograficzny wynikający z ruchów migracyjnych młodych ludzi do lepiej rozwiniętych ośrodków miejskich oraz niekorzystna prognoza demograficzna.
- Niekorzystny dla powiatu i województwa trend demograficzny, wynikający z ruchów migracyjnych młodych ludzi do lepiej rozwiniętych ośrodków miejskich oraz niekorzystna prognoza demograficzna.
- Wyższy poziom rozwoju społeczno-gospodarczego innych regionów Polski.

3.4. SYTUACJA SPOŁECZNA I JAKOŚĆ ŻYCIA W GMINIE PŁUŻNICA

Wyniki sondażu przeprowadzonego w 2019 roku wskazały, że 88% mieszkańców gminy jest zadowolona z warunków życia w gminie. Mieszkańców niezadowolonych jest 7%. Są to w większości mieszkańcy, którym zaburzono harmonię życia planami inwestycji przemysłowej w Płużnickim Parku Inwestycyjnym.

Ryc. 6. Czy jest pani/pan zadowolona/y z życia w gminie Płużnica?

Źródło: Opracowanie własne

Jednak dane statystyczne oraz warsztaty diagnostyczne wskazują na wiele deficytów i niski poziom rozwoju w aspekcie społecznym. W gminie brakuje żłobka. Przedszkole gminne, choć posiada dwa oddziały, do których uczęszcza 45 dzieci, jest również niewystarczające, zważywszy że liczba dzieci w wieku 3-5 lat, wynosi 129 (stan na 2020 rok).

Szkolnictwo w gminie Płużnica realizowane jest przez szkoły podstawowe w Płużnicy oraz Nowej Wsi Królewskiej. Placówki są dobrze wyposażone oraz posiadają szeroką ofertę zajęć pozalekcyjnych dla uczniów. Szkoły posiadają świetlice, biblioteki, sale gimnastyczne oraz dobrze wyposażone pracownie komputerowe. Brakuje jednak stołówek, a świetlice są zbyt małe, nieodpowiednio wyposażone, godziny otwarcia nie są dopasowane do potrzeb rodziców. Brakuje infrastruktury wspomagającej proces edukacji, dzięki której byłby on bardziej przyjazny dla uczniów: miejsca do siedzenia na korytarzach i wokół szkoły, miejsca do lekcji plenerowych, altanki.

Gmina posiada wyposażone Centrum Edukacji Ekologicznej w Orłowie, które nie prowadzi edukacji ekologicznej w formie zajęć czy warsztatów ekologicznych.

Usługi medyczne na obszarze gminy są świadczone przez Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Płużnicy, prowadzący ośrodek zdrowia w Nowej Wsi Królewskiej i Płużnicy, a także sąsiedniej gminie Ryńsk. W gminie prowadzone są jednostkowe praktyki lekarskie oraz prywatne usługi pielęgniarskie, prowadzone zazwyczaj w pomieszczeniach ośrodków zdrowia oraz w formie wizyt domowych. W Płużnicy znajduje się również punkt stacjonowania zespołu ratownictwa medycznego wraz z karetką pogotowia, prowadzony przez Nowy Szpital w Wąbrzeźnie.

Najważniejsze wartości i zalety mieszkania w gminie Płużnica wskazali mieszkańcy podczas pogłębionych badań jakościowych (warsztatów diagnostycznych). Jako pierwsze wymienia się walory przyrodnicze: lasy i jeziora, czyste powietrze, spokój i ciszę. Ważną zaletą są również dobrej jakości usługi publiczne: mieszkańcy cenią sobie dobrą jakość oświaty, w tym same szkoły. Wysoko oceniają zajęcia dodatkowe oraz organizację dowozów do szkół. Zaletą mieszkania w Płużnicy są również dobrze funkcjonujące kluby seniora, place rekreacyjne i cała infrastruktura społeczno-sportowa. Dobrze oceniana jest pomoc społeczna, świetlice wsparcia dziennego czy dobrze wyposażone OSP. Dużą wartością są także liczne projekty realizowane przez lokalne ngo'sy, które w gminie Płużnica są wyjątkowo aktywne.

W gminie funkcjonuje biblioteka publiczna, która wymaga zmiany lokalizacji ze względu na zbyt małą powierzchnię i brak możliwości korzystania z niej przez osoby z niepełnosprawnościami. Poza tym w gminie nie istnieje żadna instytucja kultury, brakuje zajęć edukacyjnych z obszaru kultury, zarówno artystycznych jak również zajęć rozwijających kreatywność dzieci i młodzieży. Brakuje organizatorów wydarzeń, miejsc i warsztatów spajających wspólnotę mieszkańców i jakość społeczną. Gmina posiada w większości sołectw świetlice wiejskie, które nie są w pełni wykorzystane. Brakuje animatorów kultury, którzy prowadziliby w nich zajęcia dla mieszkańców.

Największe wady i trudności mieszkania w gminie Płużnica to stan techniczny dróg, brak ścieżek rowerowych i chodników oraz zbyt mało lub brak połączeń do Grudziądza i Torunia transportem zbiorowym. Pozostałe wady dotyczą spędzania w gminie czasu wolnego. To deficyty z obszarów kultury, rekreacji i rozrywki. Mieszkańcy wskazują na brak miejsc spotkań (kawiarni, klubu, pubu), na brak dyskoteki, zajęć pozaszkolnych: kulturalnych i sportowych, wydarzeń kulturalnych: koncertów i spektakli oraz zbyt słabo rozwiniętą animację w sołectwach.

ZIDENTYFIKOWANE CZYNNIKI DETERMINUJĄCE ROZWÓJ:

- Walory przyrodnicze: jeziora, wiejska przyroda, czyste powietrze.
- Wysoka jakość usług publicznych: oświata, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, infrastruktura sportowa i rekreacyjna, działalność organizacji pozarządowych, wyposażenie OSP.
- Brak wydarzeń kulturalnych, zajęć pozaszkolnych, rozrywki, rekreacji i imprez. Nie ma organizatora czy animatora.
- Brak miejsc do spędzania czasu wolnego (kawiarni, klubów, pubów, dyskotek, miejsc spotkań).

3.5. SYTUACJA GOSPODARCZA GMINY I RYNEK PRACY

Ze względu na urodzajne gleby i dobre warunki do produkcji rolnej, gospodarka gminy Płużnica opiera się głównie na działalności rolniczej. Pod względem wartości rolniczej największą powierzchnię zajmują gleby wysokich i średnich klas bonitacyjnych (IIIb, IVa), stanowią one łącznie 67% ogólnej powierzchni gruntów ornych. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej oceniane metodą bonitacji punktowej, wg IUNG Puławy (1982 r.) wskazują, że sumaryczny wskaźnik jakości rolniczej ma wartość jedną z najwyższych w województwie kujawsko-pomorskim. Użytki rolne stanowią tu 85,44% ogółu powierzchni, a spośród nich największą powierzchnię zajmują grunty orne - ponad 94%, które przeznaczone są głównie pod uprawę zbóż, co stanowi średnio 2/3 ogółu zasiewów. Również uprawiane są tu rośliny okopowe, pastewne oraz przemysłowe. Na terenie gminy Płużnica z rolnictwa utrzymuje się 455 gospodarstw rolnych należących do rolników indywidualnych.

Ze względu na rolniczy charakter gminy, znaczący udział w lokalnej gospodarce mają firmy zajmujące się produkcją i sprzedażą środków związanych z rolnictwem, jak np.: nawozy, środki ochrony roślin, pasze, materiał siewny czy też produkty związane z funkcjonowaniem maszyn rolniczych oraz obsługą zwierząt gospodarskich. Rozwija się również przetwórstwo owoców i warzyw. Zakłady produkcyjne nie związane z rolnictwem produkują m.in. tworzywa sztuczne, artykuły reklamowe, materiały budowlane, sprzęt ogrodniczy czy meble tapicerowane. Poza firmami produkcyjnymi rozwija się również branża handlowa i usługowa.

Utrzymuje się pozytywny trend rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, wzrasta liczba podmiotów gospodarczych. W 2010 roku, podmiotów wpisanych do rejestru REGON było ogółem 318, w 2020 roku, 351. Osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2010 roku było 241, w 2020 roku 246. Liczba spółek handlowych wzrosła z 5 w roku 2010 do 15 w roku 2020. Wzrosła również liczba stowarzyszeń. W 2010 roku było ich 28, w 2020 roku, 35. Wzrasta średni dochód mieszkańców gminy (z 1 882 zł w roku 2000 do 6 419zł w roku 2020). Pomimo pozytywnego trendu wskaźniki w odniesieniu powyższych wartości do liczby mieszkańców gminy, wypadają jednak znacząco poniżej średniej dla województwa,.

Pozytywna tendencja dotyczy również bezrobocia. Liczba osób bezrobotnych od 20 lat jest coraz mniejsza. W roku 2000 było zarejestrowanych 692 bezrobotnych, w roku 2010 było 401 bezrobotnych a w roku 2020 zarejestrowały się 234 osoby bezrobotne.

Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił 8% w 2020 roku.

Pomimo rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, przeprowadzone badania jakościowe wskazały na liczne deficyty w zakresie dostępności produktów i usług dla mieszkańców. Mieszkańcy wskazali na brak w gminie dużego, wielobranżowego sklepu typu market, a w niektórych sołectwach nie ma żadnego sklepu. Brakuje targowiska, restauracji, kawiarni, klubu, dyskoteki, miejsc spotkań oraz firm oferujących podstawowe usługi dla mieszkańców. W celu zaspokojenia potrzeb na produkty i usługi mieszkańcy zmuszeni są przemieszczać się do gmin ościennych lub ośrodków miejskich.

W ostatnich latach samorząd doprowadził do powstania Płużnickiego Parku Inwestycyjnego, nowej strefy gospodarczej, którą uzbrojono we wszystkie media – wodociąg, kanalizacja deszczowa, sanitarna i teletechniczna, gazociąg, linia energetyczna niskiego i średniego napięcia. Ponadto obszar ten objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, co znacznie przyspiesza proces inwestycyjny i ułatwia realizację przedsięwzięć przyszłym inwestorom. Lokalne władze zadbały również o konkurencyjną ofertę inwestycyjną dla tego obszaru. Aktualnie gmina prowadzi intensywną kampanię promocyjną swojej oferty inwestycyjnej. Jak dotąd w obszarze PPI działa jeden zakład produkcyjny.

ZIDENTYFIKOWANE CZYNNIKI DETERMINUJĄCE ROZWÓJ:

- Płużnicki Park Inwestycyjny wraz z konkurencyjną ofertą dla inwestorów.
- Wysoka kultura rolna oraz korzystna struktura wielkościowa gospodarstw rolnych.
- Deficyty w zakresie dostępności produktów i usług - niska opłacalność ekonomiczna dla działalności gospodarczych, oferujących produkty i usługi dla mieszkańców, ze względu na niewielką liczbę ludności.
- Autostrada A1 wraz z węzłem komunikacyjnym.
- Słaba koniunktura na inwestowanie ze względu na skutki pandemii i lockdownu.
- Niepewność inwestycyjna na poziomie krajowym ze względu na brak gwarancji stabilności prawnej.
- Zbyt duża odległość gminy od większych ośrodków miejskich.

3.6. ZASOBY PRZYRODNICZE GMINY

Dominującą formą rzeźby terenu jest polodowcowa wysoczyzna morenowa, przeważnie płaska a miejscami (np. w rejonie Działowa i Dąbrówki) falista. Obszar gminy Płużnica jest w niewielkim stopniu przekształcony antropogenicznie. Na przeważającym obszarze jedynymi przekształceniami są zabiegi agrotechniczne stosowane na terenach upraw polowych. Koncentracja zabudowy, a tym samym największe przekształcenia powierzchni ziemi występują na obszarach największych wsi.

Na terenie gminy Płużnica znajdują się cztery jeziora:

- Jezioro Wieczno Północne o powierzchni 147,6 ha,
- Jezioro Wieczno Południowe (leżące jedynie w części na terenie gminy) o powierzchni całkowitej 199,4 ha,
- Jezioro Płużnickie o powierzchni 43,4 ha,
- Jezioro Wieldządzkie o powierzchni 43,5 ha.

Ponadto występuje duża liczba niewielkich oczek wodnych, które stanowią naturalne zbiorniki retencji wód na terenach rolnych i wpływają na bioróżnorodność tych terenów.

Badania jezior na terenie województwa kujawsko – pomorskiego przeprowadzone w 2012 roku wskazują, iż wartość wskaźnika makrofitowego dla Jeziora Wieczno Północne odpowiadała dobremu stanowi wód (II klasa), a dla Jeziora Wieczno Południowe poniżej wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej (III klasa). Wody jeziora Wieldządzkiego wykazują niezmiennie stan pozaklasowy, a wody Jeziora Płużnickiego miały stan II klasy. (Biblioteka Monitoringu Środowiska, Bydgoszcz 2013).

Lasy i grunty leśne na terenie gminy Płużnica zajmują powierzchnię około 363 ha, co stanowi zaledwie 3,0% ogólnej powierzchni gminy. Wskaźnik lesistości gminy należy do najniższych na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego.

Przeważająca część obszaru gminy Płużnica pod względem rodzaju roślinności wykazuje cechy charakterystyczne dla terenów użytkowanych rolniczo i jest w większości uboga w zieleń wysoką. To agrocenozy pól uprawnych, niewielkie kompleksy leśne, zadrzewienia przydrożne, śródpolne i przywodne oraz łąki. Na terenie gminy występują także parki podworskie, które oprócz znaczenia historycznego pełnią ważną funkcję ekologiczną wzbogacając i urozmaicając środowisko przyrodnicze krajobrazu typowo rolniczego.

Na obszarze gminy występuje fauna typowa dla odkrytych terenów pól, łąk i nieużytków. Na terenach jezior i otaczających je terenach podmokłych świat zwierząt jest bardziej różnorodny. Żyją tu liczne gatunki drobnej fauny, szczególnie płazy oraz gady, pojawiają się ptaki drapieżne takie jak: jastrząb, błotniak stawowy, rybołów, bielik, sokół wędrowny i myszołów zwyczajny. Jeziora stanowią miejsce lęgowe m.in. dla perkozka, perkoza rdzawoszyjnego, gęgawy, głowienki i kormorana. Między innymi z tego względu wyspę na jeziorze Wieczno Północne uznano za pomnik przyrody (miejsce lęgowe ptaków). Na terenie całej gminy, w tym głównie na terenach leśnych i sąsiadujących z nimi pól uprawnych i łąk mieszkają również ssaki, takie

jak: lisy, zające, jenoty, borsuki, kuny leśne, kuny domowe, tchórze, wydry oraz ssaki duże: jelenie, daniela i sarny.

Prawna ochrona przyrody na terenie gminy obejmuje dwa obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne.

Cześć południowa gminy w otoczeniu jezior: Płużnickie oraz Wieczno Północne i Południowe, a także niewielki teren w części wschodniej gminy leży w Obszarze Chronionego Krajobrazu Torfowiskowo-Jeziorno-Leśnego „Zgniłka-Wieczno-Wronie”. Celem ochrony tego obszaru jest zachowanie różnorodności biologicznej i siedlisk terenów podmokłych, w tym torfowisk i obszarów wodno-błotnych oraz obszarów źródliskowych cieków. Powierzchnia obszaru na terenie gminy wynosi 1324 ha.

Północna część gminy Płużnica znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły. Celem ochrony obszaru jest ochrona istniejących form geomorfologicznych i naturalnego ukształtowania skarpy wiślanej w obrębie Kotliny Grudziądzkiej, Doliny Kwidzyńskiej, Pojezierza Chełmińskiego, ochrona roślin metodami biologicznymi, ochrona zieleni wiejskiej oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego przez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, propagowanie nasadzeń gatunków rodzimych drzew i krzewów liściastych. Powierzchnia obszaru na terenie gminy wynosi 514 ha.

Użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 16,53 ha znajdują się na terenie Lasów Państwowych. Są to głównie zatorfione nisze jeziorne, zagłębienia terenu i rynny porośnięte zaroślami. Ochrona ich polega na wprowadzeniu zakazów m.in.: pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin, wysypywania i wylewania odpadów oraz innych nieczystości, zmiany stosunków wodnych, wydobywania minerałów i torfu, niszczenia gleby oraz zmiany sposobu jej użytkowania.

Za pomniki przyrody na terenie gminy Płużnica uznano:

- grupa 3 drzew w parku w Józefkowie,
- grupa 7 drzew w parku w Józefkowie,
- dąb w leśnictwie Wronie,
- aleja 361 drzew, w tym 309 jesionów i 25 kasztanowców wzdłuż drogi Płużnica-Orłowo,
- grupa 10 dębów szypułkowych w leśnictwie Wronie,
- wyspa na jeziorze Wieczno – odnoga bartoszewicka – miejsce lęgowe ptaków,
- grupa 2 drzew: głóg jednoszyjkowy i wiąz szypułkowy w leśnictwie Nielub,
- dąb szypułkowy w parku w Czaplach.

ZIDENTYFIKOWANE CZYNNIKI DETERMINUJĄCE ROZWÓJ:

- Typowo rolniczy krajobraz gminy uzupełniony o naturalną roślinność, jeziora i kompleksy leśne oraz niski poziom urbanizacji gminy, stanowią potencjał dla rozwoju agroturystyki.

3.7. BARIERY I POTENCJAŁY ROZWOJOWE

Tabela 1. Analiza SWOT/TOWS

<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Walory przyrodnicze i środowiskowe: jeziora, las, czyste powietrze • Typowo rolniczy krajobraz gminy uzupełniony o naturalną roślinność • Niski poziom urbanizacji gminy • Dobrze oceniane przez mieszkańców usługi publiczne: oświata, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, opieka senioralna • Infrastruktura sportowo-rekreacyjna • Poczucie bezpieczeństwa mieszkańców i dobre wyposażenie OSP • Aktywna działalność organizacji pozarządowych • Dobre praktyki zarządzania: konsultacje społeczne, Młodzieżowa Rada Gminy, Fundusz Sołecki • Rozwój mieszkalnictwa wielorodzinnego • Płużnicki Park Inwestycyjny z konkurencyjną ofertą dla inwestorów 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystny dla gminy trend demograficzny, wynikający z ruchów migracyjnych młodych ludzi do lepiej rozwiniętych ośrodków miejskich • Niewystarczająca podaż miejsc pracy • Deficyty w zakresie dostępności produktów i usług - niska opłacalność ekonomiczna działalności gospodarczych, oferujących produkty i usługi dla mieszkańców • Brak lub niewystarczający i niskiej jakości transport zbiorowy uniemożliwiają mobilność (w celach zawodowych i edukacyjnych) osobom, nie posiadającym prawa jazdy • Niski stan techniczny dróg • Brak chodników i ścieżek rowerowych utrudniające mobilność mieszkańców, którzy nie poruszają się samochodami • Niskie poczucie bezpieczeństwa komunikacyjnego osób niezmotoryzowanych • Brak żłobka, niewystarczające przedszkole • Brak stołówek i odpowiedniej świetlicy w szkołach • Brak domu kultury i edukacji kulturalnej • Brak wydarzeń kulturalnych, zajęć pozaszkolnych, rozrywki, rekreacji i imprez • Brak miejsc do spędzania czasu wolnego (kawiarni, klubów, pubów, dyskotek, miejsc spotkań)
<p>SZANSE ROZWOJOWE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Położenie geograficzne przy autostradzie A1 wraz z węzłem komunikacyjnym na terenie gminy • Bliskość ośrodków miejskich umożliwiające podejmowanie pracy poza gminą 	<p>ZAGROŻENIA ROZWOJOWE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystny dla powiatu i województwa trend demograficzny • Wyższy poziom życia w większych ośrodkach miejskich i w innych regionach Polski • Słaba koniunktura na inwestowanie ze względu na skutki pandemii oraz niepewność inwestycyjna na poziomie krajowym

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powiązań SWOT/TOWS oraz priorytetyzacja czynników rozwojowych pozwoliła określić najważniejsze z nich:

BARIERY ROZWOJOWE

- Niekorzystny trend demograficzny
- Niewystarczająca podaż miejsc pracy
- Deficyt produktów i usług
- Utrudniona mobilność mieszkańców ze względu na zły stan techniczny dróg, brak ścieżek rowerowych i chodników oraz brak połączeń autobusowych z Toruniem i Grudziądzem

- Brak żłobka i przedszkola oraz wyposażenia szkoły w stołówkę i świetlicę ogranicza aktywność zawodową rodziców
- Brak oferty kulturalno-rozrywkowej
- Brak miejsc do spędzania czasu wolnego

SZANSE ROZWOJOWE

- Walory przyrodnicze i krajobrazowe
- Dobrze oceniane usługi publiczne: oświata, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, bezpieczeństwo, opieka senioralna
- Autostrada A1
- Istniejąca oferta inwestycyjna Płużnickiego Parku Inwestycyjnego

4. SPECYFICZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE GMINY OKREŚLONE W KONCEPCJI ROZWOJU FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA

4.1. SYSTEM PRZYRODNICZY

Obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo na terenie gminy

Na terenie gminy występują obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo dla całego regionu. Stanowią kluczowy zasób przyrodniczy województwa. Gmina obejmuje dwa obszary chronionego krajobrazu.

Cześć południowa gminy w otoczeniu jezior: Płużnickie oraz Wieczno Północne i Południowe, a także niewielki teren w części wschodniej gminy leży w Obszarze Chronionego Krajobrazu Torfowiskowo-Jeziorno-Leśnym „Zgniłka-Wieczno-Wronie”. Celem ochrony tego obszaru jest zachowanie różnorodności biologicznej i siedlisk terenów podmokłych, w tym torfowisk i obszarów wodno-błotnych oraz obszarów źródliskowych cieków. Powierzchnia obszaru na terenie gminy wynosi 1324 ha.

Północna część gminy Płużnica znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Strefy Krawędziowej Doliny Wisły. Celem ochrony obszaru jest ochrona istniejących form geomorfologicznych i naturalnego ukształtowania skarpy wiślanej w obrębie Kotliny Grudziądzkiej, Doliny Kwidzyńskiej, Pojezierza Chełmińskiego, ochrona roślin metodami biologicznymi, ochrona zieleni wiejskiej oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego przez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, propagowanie nasadzeń gatunków rodzimych drzew i krzewów liściastych. Powierzchnia obszaru na terenie gminy wynosi 514 ha.

4.2. SYSTEM OSADNICZY

Płużnica jako „ośrodek lokalny” w hierarchii sieci osadniczej

W systemie osadniczym województwa zidentyfikowano pięć poziomów hierarchicznych ośrodków osadniczych. Są to ośrodki: stołeczne, regionalne, powiatowe, uzupełniające powiatowe i lokalne. Miejscowość Płużnica została zaliczona do kategorii „ośrodków lokalnych”. To miejscowości wiejskie stanowiące siedziby gmin, odpowiadające za stymulowanie rozwoju społecznego, gospodarczego i obsługi rolnictwa. W przypadku tej kategorii ośrodków, działania w ramach kształtowania struktur i wzmacniania potencjału województwa powinny w szczególności polegać na:

- rozwoju potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczanie terenów inwestycyjnych); szczególnego wsparcia wymaga rozwój zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego,
- rozwoju potencjału wsparcia rolnictwa,
- zwiększaniu możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług należących do zadań własnych gmin – zwłaszcza z zakresu edukacji i kultury,

- zwiększaniu możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług podstawowej opieki zdrowotnej, w tym także poszerzaniu ich oferty o poradnie specjalistyczne lub świadczenie zabiegów rehabilitacyjnych,
- rozwoju infrastruktury i pełnienia zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwoju usług społecznych, zwłaszcza opiekuńczych, stymulowaniu aktywności społecznej oraz rozwoju działalności mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniom, ograniczaniu zjawiska wykluczenia, zapewnianiu wsparcia wytchnieniowego,
- rozwoju zagospodarowania służącego aktywności fizycznej i integracji, w tym zwiększania potencjału terenów zieleni, zwłaszcza pełniących rolę przestrzeni publicznych,
- rozwiązywaniu problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych),
- wykorzystaniu potencjałów endogenicznych (specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności),
- rozwoju transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia.

4.3. SYSTEM TRANSPORTOWY

System transportowy województwa przebiegający przez gminę

W granicach gminy znajduje się fragment autostrady A1, która stanowi „infrastrukturę kluczową dla dostępności międzyregionalnej regionu”.

Drugi aspekt w zakresie optymalnego systemu transportowego województwa stanowi organizacja transportu publicznego, służąca spójności województwa. Znaczna część gminy została objęta zasięgiem „obszaru peryferyjności transportowej”. Jest to obszar zaliczany do kategorii „obszarów wymagających rozwiązania sytuacji problemowej, identyfikowany na poziomie regionalnym” – w Strategii Przyspieszenia 2030+, obszar ten został uznany za Obszar Strategicznej Interwencji o znaczeniu wojewódzkim – wobec którego politykę rozwoju prowadzi Samorząd Województwa.

Droga wojewódzka nr 548 przebiegająca przez gminę została zidentyfikowana jako „droga wojewódzka kluczowa dla zapewnienia spójności komunikacyjnej województwa” w okresie do roku 2030, natomiast przebiegająca przez teren gminy droga wojewódzka nr 543 nie została do tej kategorii zaliczona.

4.4. KLUCZOWE ELEMENTY BUDUJĄCE POTENCJAŁ PONADREGIONALNY I PRZEWAGI KONKURENCYJNE WOJEWÓDZTWA

Gmina szczególnie predysponowana do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym

Gmina Płużnica została zidentyfikowana jako „gmina posiadająca predyspozycje dla rozwoju działalności gospodarczych o charakterze wielkoprzestrzennym (tereny inwestycyjne o powierzchni co najmniej kilkudziesięciu hektarów), z założenia o znaczeniu ponadlokalnym – oddziałujących w zakresie rynków pracy i kooperacji na tereny sąsiednie.”

Obszar gminy wzdłuż Autostrady A1 sklasyfikowano jako makroobszar inwestycyjny. Cechą jest bardzo dobra dostępność komunikacyjna, potencjalna dostępność przestrzeni inwestycyjnej o zróżnicowanych walorach oraz obecność dużego ośrodka miejskiego, który stanowi rezerwar wykwalifikowanych kadr oraz zaplecze finansowo-konsultingowe.

Gmina obszarem zasobu gleb najwyższych klas

Rolnicza przestrzeń produkcyjna stanowi narzędzie wykorzystania szansy, wynikającej z bycia jednym z krajowych liderów w dziedzinie produkcji żywności. Gmina została zidentyfikowana jako „obszar koncentracji kluczowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej”.

Obszary takie stanowią potencjał dla dalszego rozwoju rolnictwa w regionie i kształtowania pozycji lidera w zakresie produkcji rolniczej w kraju. Objęcie gminy obszarem koncentracji kluczowego zasobu rolniczej przestrzeni produkcyjnej w polityce Samorządu Województwa oznacza, że obszar będzie podlegał nie tylko ochronie przed nierolniczym wykorzystaniem, ale też umożliwi koncentrację działań, w tym finansowych i organizacyjnych, zmierzających do utrzymania i wzbogacenia szeroko rozumianych dogodnych warunków prowadzenia działalności rolniczej.

4.5. ZIDENTYFIKOWANE OBSZARY WYMAGAJĄCE ROZWIĄZANIA SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Gmina zagrożona trwałą marginalizacją zidentyfikowana na poziomie krajowym

Gmina Płużnica została zidentyfikowana na poziomie krajowym do obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, ze względu na koncentrację problemów społeczno-ekonomicznych. (źródło: „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” oraz „Zaktualizowana lista gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie 2021-2027”).

Główne bariery i problemy obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją związane są z nieefektywną gospodarką i słabo funkcjonującym rynkiem pracy oraz problemami demograficznymi dotyczącymi spadku liczby ludności i starzeniem się społeczeństwa. Wdrażaniu działań rozwojowych na tych obszarach ponadto nie sprzyja utrzymujące się ubóstwo, braki w wyposażeniu podstawowej infrastruktury, oraz niska dostępność transportowa i usługowa.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 zakłada dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją wsparcie o charakterze wyrównawczym, ukierunkowane na przezwyciężenie barier i problemów, w ramach celu 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Gmina wykazująca sytuację problemową o charakterze społeczno-gospodarczym

Gmina Płużnica została zidentyfikowana na poziomie regionalnym jako gmina, w obszarze której występują problemy niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości. Oznacza to ograniczenia rozwojowe, które zagrażają prawidłowemu rozwojowi województwa.

Celem polityki regionalnej jest pomoc takim gminom w przezwyciężeniu sytuacji problemowej, poprzez interwencje dające impuls rozwojowy, którego rezultatem jest jakość

życia w takich gminach, która będzie „spełniała standardy oczekiwane i satysfakcjonujące w III dekadzie XXI wieku.”

Jest to Obszar Strategicznej Interwencji o znaczeniu wojewódzkim, wobec którego politykę rozwoju prowadzi Samorząd Województwa.

4.6. ZAŁOŻENIA POLITYKI TERYTORIALNEJ WOJEWÓDZTWA

IV poziom polityki terytorialnej - gmina w obszarze prowadzenia polityki terytorialnej Wąbrzeźna

W koncepcji różnicowania polityki województwa za pomocą tzw. „polityki terytorialnej”, gmina została zakwalifikowana do Obszaru Prowadzenia Polityki Terytorialnej Wąbrzeźna – a więc do poziomu zakładającego formułowanie założeń rozwojowych na poziomie powiatu. Gmina Płużnica uczestniczyć będzie w tworzeniu, a następnie realizacji ponadlokalnej strategii rozwoju, będącej podstawą wsparcia rozwoju obszaru powiatu za pomocą środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2021-2027. Na poziomie (IV) wyróżnia się 19 OPPT obejmujących powiaty.

Kategorie interwencji szczególnie dedykowane dla tego poziomu:

- rozwój potencjału gospodarczego (tworzenie nowych miejsc pracy, w uzasadnionych lokalizacjach – wyznaczanie terenów inwestycyjnych), zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców
- rozwój infrastruktury i pełnienie zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- poprawa możliwości obsługi mieszkańców w zakresie usług o charakterze powiatowym/lokalnym – szkolnictwo ponadpodstawowe, zwłaszcza zawodowe, szkolnictwo ponadpodstawowe artystyczne, edukacja dorosłych, poprawa jakości kształcenia na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym, specjalistyczna ochrona zdrowia (typowa dla poziomu powiatowego), edukacja przedszkolna, opieka nad dziećmi w wieku do lat 3, infrastruktura aktywizacji i włączenia społecznego, infrastruktura kultury o znaczeniu powiatowym,
- rozwój infrastruktury i pełnienia zadań na rzecz ludności wymagającej wsparcia, w tym zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- rozwiązywanie problemów środowiskowych (zwłaszcza w aspekcie stanu powietrza związanego z niską emisją z systemów grzewczych i transportu spalinowego), ochrona przyrody i wzmocnienie bioróżnorodności,
- rozwiązywanie problemów społecznych w rejonach współwystępowania problemów pozaspółecznych (rewitalizacja),
- zwiększanie potencjału przestrzeni publicznych oraz koordynacja polityki przestrzennej, zwłaszcza w celu racjonalizacji gospodarowania przestrzenią, dla zapobiegania rozpraszania osadnictwa,
- wykorzystanie potencjałów endogenicznych, takich jak turystyka wodna, inne specyficzne walory przyrodnicze i kulturowe mogące być podstawą dla rozwoju gospodarczego lub pełnienia ważnych funkcji rekreacyjnych i/lub integracyjnych dla lokalnych społeczności,

- rozwój transportu publicznego w relacjach do Bydgoszczy i/lub Torunia,
- rozwój dróg rowerowych jako bezpiecznego dojazdu do placówek usługowych, miejsc pracy i węzłów przesiadkowych oraz niskoemisyjnej alternatywy dla innych rodzajów transportu,
- rozwój dróg rowerowych o charakterze rekreacyjnym i turystycznym, w tym zwłaszcza zapewniających dostępność i umożliwiających wykorzystanie walorów (przyrodniczych i kulturowych) stanowiących potencjały endogeniczne (rozwój funkcji turystycznej na bazie lokalnych potencjałów endogenicznych),
- wsparcie dla realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych.

Gmina nie kwalifikująca się do żadnego z miejskich obszarów funkcjonalnych

Miejskie obszary funkcjonalne (MOF) w województwie kujawsko-pomorskim wyznaczono wokół 5 największych miast. W delimitacji kierowano się związkami funkcjonalnymi wyrażanymi wskaźnikowo, aktywnymi partnerstwami samorządów, wolą współpracy wyrażoną podczas konsultacji ze środowiskami samorządowymi oraz podziałem powiatowym. W identyfikacji miejskich obszarów funkcjonalnych, gmina nie została zakwalifikowana do żadnego z nich.

4.7. PROJEKTY KLUCZOWE PLANOWANE DO REALIZACJI NA TERENIE GMINY PŁUŻNICA, ZGODNIE Z WYKAZEM PROJEKTÓW KLUCZOWYCH ZAWARTYCH W „STRATEGII PRZYSPIESZENIA 2030+”:

Identyfikuje się, iż gminy Płużnica dotyczy zidentyfikowany w strategii rozwoju województwa projekt kluczowy 434:

Budowa S5: Projekt dotyczy budowy drogi klasy S z Grudziądza do Ostródy i stanowi dokończenie budowy drogi S 5, która docelowo ma połączyć autostradę A4 (Wrocław) z autostradą A2 (Poznań) i autostradą A1 (Grudziądz) oraz drogami ekspresowymi S10 (Bydgoszcz) i S7 (Ostróda). Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa; zadanie administracji rządowej.

5. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM

Na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Płużnica, opinii mieszkańców gminy wyrażonej podczas warsztatów diagnostycznych oraz polityki rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego określonej w „Strategii Przyspieszenia 2030+”, określono Strategię Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030. Cele strategiczne gminy zostały sformułowane na trzech poziomach:

- misja, rozumiana jako generalny kierunek polityki rozwoju gminy,
- cztery cele główne (A,B,C,D)
- dwanaście celów operacyjnych, po trzy dla każdego celu głównego (A1,A2,A3 / B1,B2,B3 / C1,C2,C3 / D1,D2,D3)

MISJA

TWORZYĆ DOBRE WARUNKI I PRZYJAZNĄ PRZESTRZEŃ DO OSIEDLANIA SIĘ, MIESZKANIA, EDUKACJI, ROZWOJU OSOBISTEGO I SPOŁECZNEGO, WSPÓŁPRACY, AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ, PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ I GOSPODARCZEJ ORAZ SPĘDZANIA CZASU WOLNEGO.

A. WZROST POZIOMU ROZWOJU SPOŁECZNEGO GMINY

- A1. NOWE MOŻLIWOŚCI MIESZKANIOWE I NOWI MIESZKAŃCY
- A2. WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH
- A3. RÓŻNORODNA OFERTA KULTURALNA

B. WZROST POZIOMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY

- B1. NOWE PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE TWORZĄ MIEJSCA PRACY
- B2. NOWE USŁUGI DZIĘKI AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW
- B3. ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH

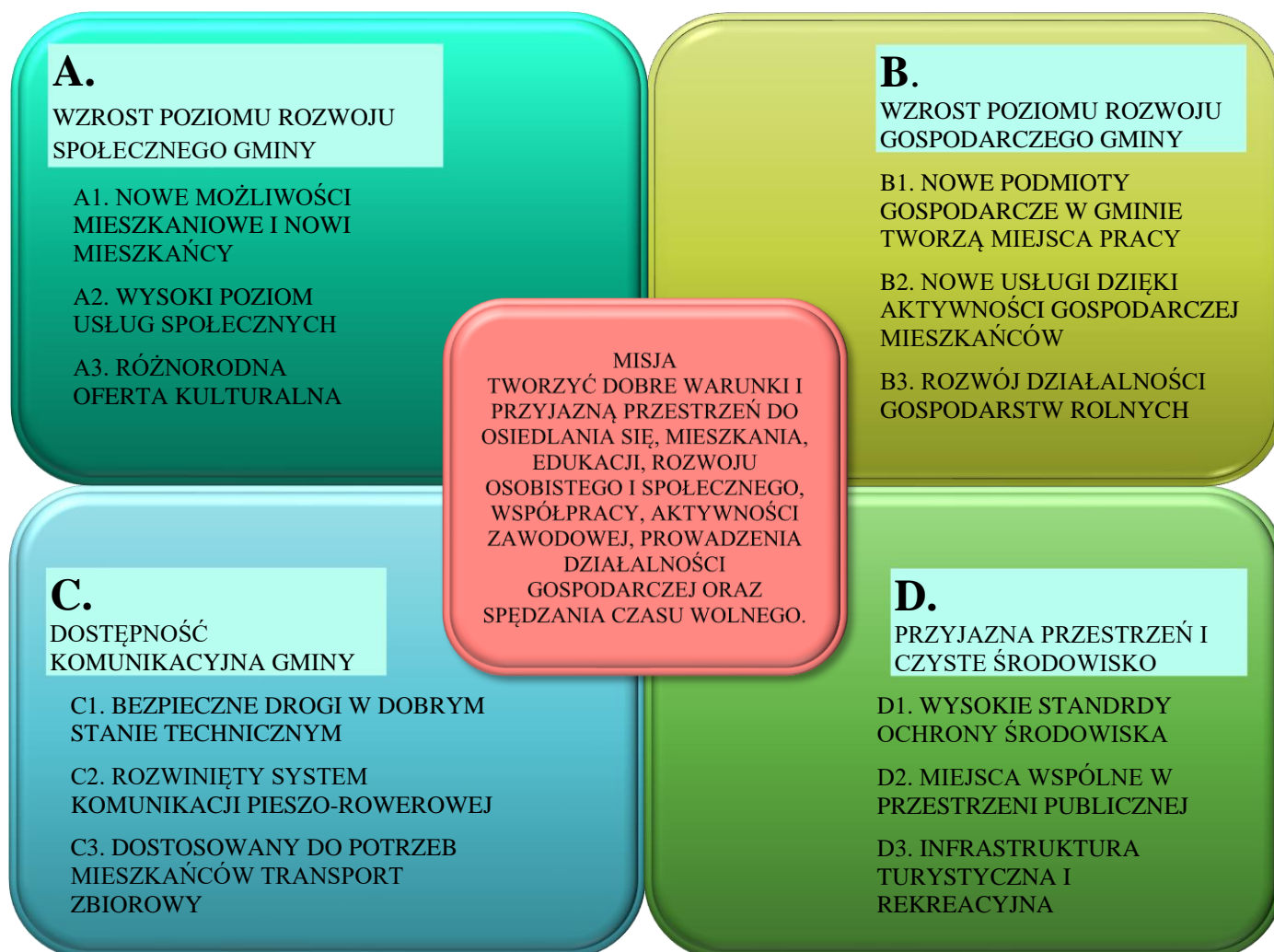
C. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA GMINY

- C1. BEZPIECZNE DROGI W DOBRYM STANIE TECHNICZNYM
- C2. ROZWIĄTY SYSTEM KOMUNIKACJI PIESZO-ROWEROWEJ
- C3. DOSTOSOWANY DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW TRANSPORT ZBIOROWY

D. PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO

- D1. WYSOKIE STANDRDY OCHRONY ŚRODOWISKA
- D2. MIEJSCA WSPÓLNE W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ
- D3. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I REKREACYJNA

Ryc. 7. Matryca celów strategicznych gminy

Źródło: Opracowanie własne

6. KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW STRATEGICZNYCH

A. WZROST POZIOMU ROZWOJU SPOŁECZNEGO GMINY

A.1. NOWE MOŻLIWOŚCI MIESZKANIOWE I NOWI MIESZKAŃCY

Kierunki działań:

- Działania, których celem jest rozwój budownictwa mieszkaniowego wielorodzinnego,
- Działania, których celem jest rozwój budownictwa jednorodzinnego,
- Przygotowanie i wyposażenie w media gruntów pod osiedla domków jednorodzinnych,
- Promocja oferty mieszkaniowej i sprzedaż mieszkań i działek.

Kluczowy projekt:

Budowa 3 budynków wielorodzinnych, łącznie 80 mieszkań: pierwszy blok do 2024, drugi blok do 2026, trzeci blok do 2028 roku

A.2. WYSOKI POZIOM USŁUG SPOŁECZNYCH

Kierunki działań:

- Działania, których celem jest rozwój infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3 - organizacja gminnego żłobka,
- Działania, których celem jest rozwój infrastruktury edukacji przedszkolnej - organizacja gminnego przedszkola,
- Upowszechnianie wychowania przedszkolnego,
- Działania, których celem jest rozwój infrastruktury edukacji szkolnej,
- Kształtowanie świadomości, postaw i zachowań ekologicznych wśród mieszkańców, poprzez powołanie zaplecza organizacyjno-merytorycznego dla prowadzenia zajęć edukacyjnych i zielonej szkoły w Centrum Edukacji Ekologicznej w Orłowie,
- Działania, których celem jest rozwój usług społecznych i profilaktyka zdrowotna w tym zwłaszcza na rzecz osób z niepełnosprawnościami i osób starszych,
- Działania, których celem jest aktywizacja społeczna mieszkańców,
- Działania, których celem jest rozwój infrastruktury na rzecz ludności wymagającej wsparcia,
- Działania, których celem jest rozwoju usług w zakresie przeciwdziałania wykluczeniom, ograniczaniu zjawiska wykluczenia oraz zapewnianiu wsparcia wychnieniowego.

A.3. RÓŻNORODNA OFERTA KULTURALNA

Kierunki działań:

- Działania, których celem jest rozwój infrastruktury i zaplecza organizacyjno-merytorycznego do rozwoju kultury i sztuki,
- Opracowanie i wdrożenie programu rozwoju kultury i sztuki w gminie,
- Produkcja projektów lokalnych artystów i ich promocja,
- Organizacja edukacji kulturalnej oraz upowszechnianie kultury wśród mieszkańców,

- Organizacja wydarzeń kulturalnych,
- Kultywowanie tożsamości lokalnej mieszkańców,
- Działania, których celem jest rozwój oferty gminnych podmiotów upowszechniania kultury, w tym organizacji pozarządowych,
- Budowa, utrzymanie i rozwój zaplecza świetlic wiejskich (lokalnych centrów aktywności).
- Nowa siedziba dla Gminnej Biblioteki Publicznej w Płużnicy

Kluczowy projekt:

Powołanie Gminnego Ośrodka Kultury (GOK), przystosowanie siedziby GOK do potrzeb działalności kulturalnej, zakup wyposażenia na potrzeby GOK.

B. WZROST POZIOMU ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY

B.1. NOWE PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE TWORZĄ MIEJSCA PRACY

Kierunki działań:

- Działania na rzecz pozyskania inwestorów
- Promocja oferty inwestycyjnej gminy
- Inicjowanie i rozwijanie powiązań rynkowych oraz kooperacji w obszarze produkcji rolnej, przetwórstwa rolno-spożywczego oraz usług i zaopatrzenia dla rolnictwa
- Budowanie i stymulowanie powiązań pomiędzy rolnikami, nauką, biznesem i doradztwem
- Wyznaczenie i uzbrojenie nowych terenów inwestycyjnych w gminie.

Kluczowe projekty:

- Nowe tereny inwestycyjne w miejscowości Bartoszewice - budowa drogi i uzbrojenie terenu do 2025r.,
- Nowe tereny inwestycyjne w miejscowości Bielawy - zmiany w SUiKZPG, MPZP, uzbrojenie terenu do 2027r.,

B.2. NOWE USŁUGI DZIĘKI AKTYWNOŚCI GOSPODARCZEJ MIESZKAŃCÓW

Kierunki działań:

- Działania, których celem jest rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców gminy,
- Działania, których celem jest rozwój działalności handlowo-usługowych w gminie,
- Budowa/przystosowanie zaplecza infrastrukturalnego, umożliwiającego prowadzenie działalności gospodarczej,
- Rozwój sieci światłowodowych na terenie gminy.

Kluczowe projekty

- Wybudowanie pawilonu usługowo-handlowego w Płużnicy do 2026 roku,
- Organizacja i działalność gminnego inkubatora przedsiębiorczości.

B.3. ROZWÓJ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARSTW ROLNYCH

Kierunki działań:

- Działania, których celem jest rozwój turystyki wiejskiej i agroturystyki,

- Działania, których celem jest rozwój rolnictwa ekologicznego,
- Działania, których celem jest ułatwienie sprzedaży detalicznej i przetwórstwa na poziomie gospodarstwa – przetwarzanie żywności w małym zakładzie przy gospodarstwie rolnym w tym rolniczy handel detaliczny,
- Organizacja targowiska w Płużnicy.

C. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA GMINY

C.1. BEZPIECZNE I KOMFORTOWE DROGI

Kierunki działań:

- Modernizacja dróg wojewódzkich,
- Modernizacja dróg powiatowych,
- Modernizacja dróg gminnych.

C.2. ROZWIĘTY SYSTEM KOMUNIKACJI PIESZO-ROWEROWEJ

Kierunki działań:

- Budowa infrastruktury pieszo-rowerowej na drogach wojewódzkich i powiatowych,
- Budowa infrastruktury pieszo-rowerowej na drogach gminnych w obrębie miejscowości.

C.3. DOSTOSOWANY DO POTRZEB MIESZKAŃCÓW TRANSPORT ZBIOROWY

Kierunki działań:

- Wdrożenie gminnego systemu busów/taksówek do poruszania się po gminie,
- Dostosowanie komunikacji zbiorowej z najbliższymi miastami (Grudziądz, Toruń) do potrzeb mieszkańców.

D. PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ I CZYSTE ŚRODOWISKO

D1. WYSOKIE STANDARDY OCHRONY ŚRODOWISKA

Kierunki działań:

- Działania zmierzające do redukcji emisji gazów i pyłów do powietrza,
- Działania zwiększające małą retencję,
- Działania zwiększające klasę czystości jezior,
- Działania zmierzające do redukcji ilości ścieków odprowadzanych do środowiska bez oczyszczenia,
- Usunięcie z terenu gminy i unieszkodliwienie azbestu,
- Zakładanie terenów zieleni gminnej pokrytej roślinnością wysoką, w tym: gminnych parków wypoczynkowo-spacerowych, zieleńców, zielonych placów i ogrodów oraz pojedynczych zadrzewień,
- Nasadzenia zieleni w pasach drogowych oraz na terenie sołectw,
- Działania, których celem jest dbałość o istnienie zieleni na terenie gminy,
- Działania, których celem jest redukcja emisji CO₂ i dążenie do zerowego śladu węglowego - realizacja zadań wskazanych w Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Płużnica do 2030 roku.

D2. MIEJSCA WSPÓLNE W PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Kierunki działań:

- Zakładanie miejsc spotkań w przestrzeni publicznej,
- Wyposażenie przestrzeni publicznej sołectw w ławki, oświetlenie, kosze na śmieci oraz małą architekturę,
- Utrzymanie, modernizacja, budowa ogrodzeń wokół świetlic wiejskich
- Działania, których celem jest obecność sztuki w przestrzeni publicznej,
- Infrastruktura służąca informacji i oznakowaniu miejsc publicznych,
- Budowa atrakcyjnego placu zabaw dla dzieci.
- Działania, których celem jest dbałość o istniejące place zabaw

D3. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I REKREACYJNA W GMINIE

Kierunki działań:

- Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej przy jeziorze Wieczno Północne w Ostrowie: pomost, wodny plac zabaw, wypożyczalnia sprzętu wodnego, pole kempingowo-namiotowe,
- Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej przy jeziorze Wielzijdz w Wielzijdzu: pomost, park linowy,
- Utrzymanie i rozbudowa istniejącej infrastruktury rekreacyjnej,
- Wyznaczenie i oznakowanie rekreacyjnych ścieżek rowerowych,
- Działania służące rozbudowie agroturystyki: bazy noclegowej, gastronomicznej i atrakcji turystycznych,
- Zakładanie wiosek tematycznych.

7. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ, W TYM W WYMIARZE PRZESTRZENNYM ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

WIZJA 2030

W 2030 roku gmina Płużnica będzie atrakcyjnym miejscem do mieszkania, pracy, prowadzenia działalności gospodarczej, edukacji oraz spędzania czasu wolnego. Gmina w pełni będzie korzystać ze swoich potencjałów rozwojowych. Autostrada A1 i tereny inwestycyjne spowodują pojawienie się nowych podmiotów gospodarczych oraz nowych miejsc pracy, a walory przyrodnicze i jakość usług publicznych, przyczynią się do atrakcyjności osiedleńczej gminy.

Ponadto gmina posiadać będzie bezpieczną infrastrukturę drogową, ścieżki rowerowe i chodniki, a także dobrze zorganizowaną komunikację z pobliskimi miastami.

Szkoły oraz Gminny Ośrodek Kultury i Centrum Edukacji Ekologicznej oraz aktywne organizacje pozarządowe, zapewniają bogatą ofertę zajęć oraz wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych. Dzięki aktywności zawodowej mieszkańców, na obszarze gminy rozwijać się będą nowe usługi oraz handel.

Wskaźniki rozwoju społecznego i gospodarczego gminy Płużnica, dzięki realizacji celów, będą porównywalne do poziomu średniej dla obszaru całego województwa.

Tabela 2. Oczekiwane rezultaty i wskaźniki

Rezultat	Wskaźnik pomiaru	Wartość bazowa w roku 2020	Wartość docelowa w roku 2030
Wybudowane i oddane do użytkowania budynki wielorodzinne	Liczba oddanych do użytku mieszkań [szt.]	0	80
Nowa zabudowa jednorodzinna w Płużnicy	Liczba wybudowanych domów po 2021 roku [szt.]	0	20
Zwiększenie liczby mieszkańców gminy	Liczba ludności gminy ogółem [os.]	4 771	4 931
Wzrost liczby dzieci w wieku 0-3lat, objętych opieką żłobka	liczba miejsc w żłobkach [szt.]	0	48
Wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	34,9	90
Gminny Ośrodek Kultury - miejsce twórczego spędzania czasu	Liczba gminnych instytucji kultury [szt.]	1	2
Nowe podmioty gospodarcze w gminie	Stosunek liczby podmiotów gospodarki narodowej na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym do	73,3	100

	średniej wartości wojewódzkiej [%]		
Nowe tereny inwestycyjne	Powierzchnia terenów inwestycyjnych [ha]	70	120
Lokalne targowisko	Liczba targowisk [szt.]	0	1
Modernizacja dróg na terenie gminy	Długość zmodernizowanych dróg [km]	42,5	82,5
Budowa infrastruktury pieszo-rowerowej	Długość ciągów pieszo-rowerowych [km]	2,2	18,2
Gminny system busów/taksówek	Funkcjonujący system busów/taksówek [szt.]	0	1
Nowe połączenia autobusowe do Torunia i Grudziądza	Liczba połączeń autobusowych do Torunia i Grudziądza [szt.]	1	8
Zwiększenie ilości wytwarzanej energii ze źródeł odnawialnych na budynkach gminnych	Ilość energii z odnawialnych źródeł zasilającej budynki gminne [%]	1,1%	100%
Atrakcyjne miejsce spotkań w przestrzeni publicznej	Liczba nowych miejsc spotkań [szt]	0	1
Rekreacyjne trasy rowerowe	Długość oznakowanych rekreacyjnych tras rowerowych [km]	0	40

Źródło: Opracowanie własne

8. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej to schemat obrazujący przeznaczenie i sposoby zagospodarowania przestrzeni oraz zaplanowane w niniejszej Strategii procesy rozwoju, które w istotny sposób wpływają na sposób funkcjonowania całej gminy oraz określają zasadnicze ramy zidentyfikowanych potencjałów rozwojowych. Zintegrowany charakter polityki rozwoju oraz polityki przestrzennej oznacza rozwój kształtowany równocześnie w sferze: gospodarczej, społecznej, polityczno-instytucjonalnej, środowiskowej i przestrzennej oraz ujednocioną i komplementarną politykę rozwojową i przestrzenną, prowadzoną na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Strategia rozwoju zapewnia koordynację przestrzenną planowanych działań z uwzględnieniem zagadnień środowiskowych i ładu przestrzennego, a model struktury funkcjonalno-przestrzennej obrazuje spójny proces kompleksowego i wielowątkowego rozwoju gminy.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Płużnica został opracowany na podstawie następujących założeń:

- na rozwój gminy wpływają uwarunkowania i trendy mające miejsce i zachodzące w przestrzeni gminy Płużnica oraz w jej bliższym i dalszym otoczeniu;
- wpływ na rozwój gminy ma nie tylko samorząd gminy Płużnica, ale również inne jednostki, instytucje i organy, w tym samorzady powiatu wąbrzeskiego, województwa kujawsko-pomorskiego oraz Rząd RP;
- w modelu wskazano jedynie w sposób schematyczny najważniejsze działania, idee służące rozwojowi społeczno-gospodarczemu gminy w jej przestrzeni, a ich uszczegółowienie znajduje się w określonych w dalszej części Strategii celach i kierunkach rozwoju, odpowiednio do zagadnień w nich zawartych;
- ze względu na zmieniające się stosunkowo szybko warunki rozwoju w ostatnich czasach należy mieć na uwadze, iż model zawiera idee zdiagnozowane na etapie opracowywania niniejszej Strategii, ale jest to katalog otwarty, który może być uzupełniany w ramach identyfikacji nowych istotnych uwarunkowań;
- przy konstruowaniu niniejszego modelu posługiwano się ustaleniami Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego zawartym w Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030. Strategia przyspieszenia 2030+.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Płużnica stanowi ramy rozwoju społeczno-gospodarczo-przestrzennego gminy i składa się z następujących głównych elementów:

- SYSTEM OSADNICZY – służący zapewnieniu najwyższej jakości obsługi ludności i atrakcyjnego rynku pracy;
- SYSTEM PRZYRODNICZY – służący podniesieniu poziomu życia mieszkańców gminy, zachowaniu zasobów środowiska przyrodniczego w dobrym stanie dla

przyszłych pokoleń oraz zapewnieniu ciągłości systemów przyrodniczych w skali regionalnej, a dalej krajowej i europejskiej;

- SYSTEM TRANSPORTOWY – służący zapewnieniu dostępności zewnętrznej gminy oraz sprawnemu poruszaniu się wewnątrz gminy, w tym za pomocą niskoemisyjnego transportu publicznego;
- SYSTEM INFRASTRUKTURALNY – służący zapewnieniu niezakłóconego dostępu do mediów mieszkańcom i inwestorom i innym interesariuszom, w tym o znaczących potrzebach;
- DZIAŁANIA SŁUŻĄCE PODNIESIENIU KONKURENCYJNOŚCI GMINY – poprzez wykorzystanie zidentyfikowanych potencjałów oraz rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów.

Identyfikuje się, iż gminy Płużnica dotyczy zidentyfikowany w strategii rozwoju województwa projekt kluczowy 434:

Budowa S5: Projekt dotyczy budowy drogi klasy S z Grudziądza do Ostródy i stanowi dokończenie budowy drogi S 5, która docelowo ma połączyć autostradę A4 (Wrocław) z autostradą A2 (Poznań) i autostradą A1 (Grudziądz) oraz drogami ekspresowymi S10 (Bydgoszcz) i S7 (Ostróda). Inwestycja ma na celu poprawę dostępności międzyregionalnej, usprawnienie ruchu oraz zwiększenie bezpieczeństwa; zadanie administracji rządowej.

Tabela 3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Płużnica – cz. opisowa

SYSTEM OSADNICZY – służący zapewnieniu najwyższej jakości obsługi ludności i atrakcyjnego rynku pracy	
Centralny ośrodek administracyjno-usługowy gminy	<p>Miejscowość Płużnica - pełniąc rolę głównego ośrodka usługowego i rynku pracy w gminie. Odpowiedzialna za stymulowanie rozwoju społecznego, gospodarczego, w tym obsługi rolnictwa całej gminy. Miejscowość będzie cały czas adresatem działań, które będą prowadzić do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnienia jak najwyższych standardów obsługi mieszkańców w zakresie usług należących do zadań własnych gminy: wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, podstawowej opieki zdrowotnej, opieki społecznej, administracji, transportu publicznego, w tym szczególnie w relacjach do Wąbrzeźna, Bydgoszczy i/lub Torunia, Grudziądza, atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących integracji społecznej; • rozwoju potencjału gospodarczego gminy poprzez zapewnienie atrakcyjnych miejsc pracy; • rozwoju zabudowy mieszkaniowej, głównie jednorodzinnej, ale również wielorodzinnej. <p>Wsparciu podstawowych funkcji miejscowości Płużnica będą służyć zidentyfikowane na etapie opracowywania strategii projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powołanie Gminnego Ośrodka Kultury (GOK) – budowa, wyposażenie, koncepcja funkcjonowania; • wybudowanie pawilonu usługowo-handlowego; • organizacja i działalność gminnego inkubatora przedsiębiorczości; • budowa 3 budynków wielorodzinnych.

	Płużnica w hierarchii sieci osadniczej województwa kujawsko-pomorskiego pełni rolę ośrodka lokalnego.
Ośrodek koncentracji usług	Miejscowość Nowa Wieś Królewska - pełniąc rolę ośrodka wspomagającego Płużnicę w realizacji zadań wynikających z potrzeby obsługi ludności, w tym szczególnie edukacji, kultury, zdrowia, przestrzeni publicznych służących integracji społecznej, handlu, a także ośrodek koncentracji zabudowy mieszkaniowej i rozwoju gospodarki. Zakłada się prowadzenie różnorodnych działań wspierających pełnienie podstawowych funkcji miejscowości Nowa Wieś Królewska, czemu służyć będzie m.in. zidentyfikowany na etapie opracowywania strategii projekt: organizacja i działalność gminnego inkubatora przedsiębiorczości.
Pozostałe miejscowości pełniące funkcje ośrodków mieszkaniowych	Pozostałe miejscowości, gdzie ma miejsce koncentracja zabudowy mieszkaniowej, w tym zagrodowej oraz związanej z nią infrastruktury technicznej i ewentualnie społecznej zapewniającej mieszkańcom podstawowy i wystarczający standard zamieszkania. Ważnymi działaniami będzie prowadzenie polityki służącej jak największej koncentracji zabudowy w zwartych jednostkach osadniczych, co sprzyja zapewnieniu wysokiej jakości obsługi w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej.
SYSTEM PRZYRODNICZY – służący podniesieniu poziomu życia mieszkańców gminy, zachowaniu zasobów środowiska przyrodniczego w dobrym stanie dla przyszłych pokoleń oraz zapewnieniu ciągłości systemów przyrodniczych w skali regionalnej, a dalej krajowej i europejskiej	
Obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo	<p>Obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo:</p> <p>Obszarów Chronionego Krajobrazu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strefy Krawędziowej Doliny Wisły – o powierzchni 514 ha. Celem ochrony obszaru jest ochrona istniejących form geomorfologicznych i naturalnego ukształtowania skarpy wiślanej w obrębie m.in. Pojezierza Chełmińskiego, ochrona roślin metodami biologicznymi, ochrona zieleni wiejskiej oraz kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego przez ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, propagowanie nasadzeń gatunków rodzimych drzew i krzewów liściastych; • Torfowiskowo-Jeziorno-Leśny „Zgniłka-Wieczno-Wronie” – o powierzchni 1324 ha. Celem ochrony jest zachowanie różnorodności biologicznej i siedlisk terenów podmokłych, w tym torfowisk i obszarów wodno-błotnych oraz obszarów źródliskowych cieków; <p>Korytarz ekologiczny określony przez PAN w Białowieży, tj. tereny łączące ww. obszary w system umożliwiający przemieszczanie się grzybów, roślin i zwierząt na poziomie kraju i Europy.</p> <p>Elementy przyrody żywej i nieżywej zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 16,53 ha znajdują się na terenie Lasów Państwowych. Są to głównie zatorfione nisze jeziorne, zagłębienia terenu i rynny porośnięte zaroślami. Ochrona ich polega na

	<p>wprowadzeniu zakazów m.in.: pozyskiwania, niszczenia lub uszkodzenia drzew i innych roślin, wysypywania i wylewania odpadów oraz innych nieczystości, zmiany stosunków wodnych, wydobywania minerałów i torfu, niszczenia gleby oraz zmiany sposobu jej użytkowania;</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomniki przyrody: grupa drzew w parku w Józefkowie, aleja drzew wzdłuż drogi Płużnica-Orłowo, grupa drzew w leśnictwie Wronie, wyspa na jeziorze Wieczno – odnoga bartoszewicka – miejsce lęgowe ptaków, grupa drzew w leśnictwie Nielub. <p>Zakłada się działania ochronne, ale też umożliwiające wykorzystanie ww. obszarów do celów rekreacji, odpoczynku i edukacji przyrodniczej.</p>
<p>System osnowy przyrodniczo-krajobrazowej gminy; Lasy</p>	<p>Obszary zwartych terenów leśnych.</p> <p>System osnowy przyrodniczo-krajobrazowej gminy (sieć gminnych powiązań ekologicznych) - tereny łączące obszary przyrodnicze w system umożliwiający przemieszczanie się grzybów, roślin i zwierząt na terenie gminy.</p> <p>Zakłada się działania ochronne, ale też umożliwiające wykorzystanie ww. obszarów i obiektów do celów rekreacji, odpoczynku i edukacji przyrodniczej.</p>
<p>SYSTEM TRANSPORTOWY – służący zapewnieniu dostępności zewnętrznej gminy oraz sprawnemu poruszaniu się wewnątrz gminy</p>	
<p>Drogi zapewniające dostępność zewnętrzną gminy, w tym obsługujące kluczowe zewnętrzne relacje transportowe i o kluczowym znaczeniu dla spójności województwa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Autostrada A1 umożliwiająca połączenie z północną i południową częścią kraju. Stanowi infrastrukturę kluczową dla dostępności międzyregionalnej województwa kujawsko-pomorskiego (infrastruktura obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa); • Planowana droga ekspresowa S5 – na obecnym etapie istnieją trzy warianty przebiegu ww. drogi, umożliwiająca bezpośrednie połączenie z województwem warmińsko-mazurskim i wielkopolskim. Stanowi infrastrukturę kluczową dla dostępności międzyregionalnej województwa kujawsko-pomorskiego (infrastruktura obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa); • Linia kolejowa realizowana w ramach inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK) – inwestycja jest na wczesnym etapie planowania toteż na dzień dzisiejszy nie ma możliwości jednoznacznego określenia jej funkcji dla gminy. Na podstawie dokumentów udostępnionych przez Rząd RP można przypuszczać, iż na terenie gminy nie będzie zlokalizowany przystanek kolejowy na ww. linii. Stanowi infrastrukturę kluczową dla dostępności międzyregionalnej województwa kujawsko-pomorskiego (infrastruktura obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa); • Drogi wojewódzkie DW543 i DW548, w tym o kluczowym znaczeniu dla spójności komunikacyjnej województwa -DW548. DW548 umożliwia połączenie gminy poprzez węzeł Wąbrzeźno z autostradą A1, a także stanowi bezpośrednie połączenie z ośrodkiem

	<p>powiatowym – Wąbrzeźnem. DW543 umożliwia połączenie poprzez DK55 z drogą krajową relacji północ-południe DK91 i dalej z ośrodkiem stołecznym województwa – Toruniem;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drogi powiatowe 1703C, 1716C przebiegające południkowo przez gminę oraz samą miejscowość Płużnica, które na południe prowadzą do Torunia, natomiast na północy łączą się z drogą wojewódzką DW543, którą można dotrzeć do drogi krajowej DK55 oraz do Radzyna Chełmińskiego. <p>Zakłada się działania lobbujące u jednostek i organów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych inwestycji krajowych, wojewódzkich i powiatowych w zakresie ich realizacji, utrzymania jak najwyższego standardu ich użytkowania.</p>
<p>Drogi zapewniające wewnętrzną spójność gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Drogi powiatowe oraz wybrane gminne, łączące miejscowości w gminie między sobą oraz z ośrodkiem gminnym Płużnicą; • Drogi rowerowe, zarówno te, które stanowią część szlaków turystycznych, jak i te których rola jest tylko transportowa i służy do przemieszczania się przez mieszkańców gminy w systemie praca-nauka-dom. <p>Zakłada się działania dążące do utworzenia, a następnie utrzymania jak najwyższego standardu użytkowania ww. dróg gminnych oraz działania lobbujące u jednostek i organów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych inwestycji krajowych, wojewódzkich (wzdłuż których mogą być realizowane drogi rowerowe) i powiatowych w zakresie ich realizacji, a następnie utrzymania jak najwyższego standardu ich użytkowania.</p>
<p>Rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego</p>	<p>Obejmująca, obok działań stricte organizacyjnych potrzebę budowy lub modernizacji infrastruktury transportowej, w tym węzłów transportowych i przesiadkowych, parkingów, przystanków, stacji ładowania samochodów elektrycznych i in. Jako odpowiedź na zmieniające się potrzeby w zakresie transportu publicznego, w tym dostosowania jego charakteru i sposobu świadczenia dla osób starszych, z niepełnosprawnościami ruchowymi i innymi, konieczności ograniczania zanieczyszczeń transportowych do atmosfery. Organizacja sprawnego niskoemisyjnego transportu publicznego służyć będzie wzrostowi jakości życia mieszkańców gminy, ale też będzie wpływać na polepszenie stanu ochrony środowiska i przeciwdziałać negatywnym zmianom klimatycznym.</p>
<p>SYSTEM INFRASTRUKTURALNY – służący zapewnieniu niezakłóconego dostępu do mediów mieszkańcom i inwestorom i innym interesariuszom, w tym o znaczących potrzebach</p>	
<p>Korytarze przebiegu infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadregionalnym</p>	<p>Obejmujące sieci i urządzenia infrastruktury:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gazowej (DN 300, 400, 500); • elektroenergetycznej (kV 110, 220, 400); <p>zapewniające włączenie gminy w systemy krajowe. Zakłada się działania lobbujące u jednostek i organów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych inwestycji w zakresie ich rozwoju i utrzymania jak najwyższego standardu i bezpieczeństwa ich użytkowania.</p>

<p>Elementy infrastruktury technicznej o znaczeniu lokalnym</p>	<p>Obejmujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> • komunalne ujęcia wody w Płużnicy i w Mgowie; • komunalną oczyszczalnię ścieków w Płużnicy; • inne urządzenia, obiekty i sieci <p>zapewniające zaopatrzenie w dobrej jakości wodę oraz odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków. Zakłada się działania służące realizacji nowej i modernizacji istniejącej infrastruktury, w tym zapewniające jej działanie również w sytuacjach kryzysowych i nieprzewidywalnych.</p>
<p>DZIAŁANIA SŁUŻĄCE PODNIESIENIU KONKURENCYJNOŚCI GMINY – poprzez wykorzystanie zidentyfikowanych potencjałów oraz rozwiązanie zdiagnozowanych problemów</p>	
<p>Rozwój terenów inwestycyjnych</p>	<p>Rozwój obecnych terenów inwestycyjnych (Płużnicki Park Inwestycyjny) oraz nowych w miejscowościach, w tym w m. Wiewiórki jako wykorzystanie m.in. potencjału przebiegu przez gminę krajowych, wojewódzkich szlaków transportowych oraz zdiagnozowania gminy w strategii rozwoju województwa jako gminy o potencjale rozwoju wielkoobszarowych terenów inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym. Zakłada się prowadzenie działalności zmierzających do organizacji i wyposażenia ww. terenów w infrastrukturę techniczną odpowiadającą na potrzeby zróżnicowanych inwestorów, w tym ze szczególnymi potrzebami.</p>
<p>Rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego na terenach obszaru zasobu gleb najwyższych klas</p>	<p>Ochrona gleb klas I-III stanowiących zasób środowiska, który w połączeniu z wysoką kulturą rolną powoduje, iż rolnictwo stanowi i będzie stanowić ważną dziedzinę gospodarki gminy jako wykorzystanie potencjału wysokich walorów przyrodniczych do rozwoju rolnictwa zidentyfikowanych w strategii rozwoju województwa jako obszar zasobu gleb najwyższych klas. Obszar ten pretendowany jest do rozwoju rolnictwa, w tym wysokotowarowego, ale też ekologicznego oraz przemysłu rolno-spożywczego. Ważnym działaniem służącym zrównoważonemu rozwojowi gminy będzie prowadzona polityka przestrzenna z uwzględnieniem wpływu wysokotowarowego rolnictwa na środowisko oraz zdrowie i komfort mieszkańców oraz z uwzględnieniem pełnej akceptacji społecznej, w tym szczególnie w zakresie lokalizacji hodowlanych farm przemysłowych i obiektów służących przemysłowi rolno-spożywczemu.</p>
<p>Rozwój turystyki na terenach o korzystnych uwarunkowaniach przyrodniczych</p>	<p>Rozwój działalności służących rozwojowi infrastruktury turystycznej na terenach w sąsiedztwie czterech jezior:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wieczno Północne o powierzchni jeziora 147,6 ha; • Wieczno Południowe (leżące jedynie w części na terenie gminy) o powierzchni jeziora 199,4 ha; • Płużnickie o powierzchni jeziora 43,4 ha; • Wieldządzkie o powierzchni jeziora 43,5 ha. <p>Zakłada się działania mające na celu wykorzystanie ww., ale też nie zidentyfikowanych na etapie prac nad strategią obszarów i obiektów dla działalności turystycznej z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju i poszanowania środowiska przyrodniczego, w tym zachowania optymalnej pojemności turystycznej.</p>
<p>Wykorzystanie obiektów dziedzictwa kulturowego dla</p>	<p>Ochrona, renowacja obiektów cennych kulturowo, w tym wpisanych na listę wojewódzkiego konserwatora zabytków oraz</p>

rozwoju działalności gospodarczej i społecznej	ich adaptacja do nowych funkcji służących rozwojowi społecznemu i/lub gospodarczemu gminy. Ważnymi działaniami będzie identyfikacja takich obiektów, a następnie opracowanie i wdrożenie kompleksowej koncepcji ich wykorzystania do rozwoju gminy z poszanowaniem i zachowaniem dziedzictwa kulturowego.
Eksploatacja kopalin	Wydobycie surowców w zakresie obecnych obszarów górniczych, ochrona przed zainwestowaniem uniemożliwiającym późniejsze wydobycie miejsc występowania złóż dotąd nie eksploatowanych. Ważnym działaniem będzie eksploatacja zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz planowanie zagospodarowania terenów otaczających w sposób wykluczający lub maksymalnie ograniczający konflikty przestrzenne.
Rozwój produkcji energii z odnawialnych źródeł energii (wiatru, biogazu, słońca, itp.)	Odpowiednie zagospodarowanie terenów wokół istniejących urządzeń oraz wyznaczenie nowych terenów służących produkcji energii jako wykorzystanie potencjału możliwości lokalizacji urządzeń oze z zachowaniem ograniczeń wynikających z obowiązującego prawa, ze względu na dotychczasowy sposób zainwestowania i z uwzględnieniem akceptacji społecznej.
Współpraca w ramach rozwoju makroobszarów inwestycyjnych	Rozwój działalności inwestycyjnej w oparciu i przy wykorzystaniu bliskiej lokalizacji ośrodka regionalnego – Grudziądz jako rezerwuaru wykwalifikowanej kadry oraz instytucji obsługi biznesu w ramach zidentyfikowanych w strategii rozwoju województwa makroobszarów inwestycyjnych.
Współpraca w obrębie OPPT Wąbrzeźna	Realizacja działań w oparciu o politykę regionalną, w tym dokument p.n. „Polityka terytorialna województwa kujawsko-pomorskiego”.
Eliminowanie problemu peryferyjności transportowej	Realizacja działań w oparciu o politykę regionalną (OSI poziomu regionalnego). Służyć temu będą również działania zaplanowane w ramach budowy systemu transportowego gminy.
Eliminowanie problemu niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości	Realizacja działań w oparciu o politykę regionalną (OSI poziomu regionalnego). Służyć temu będą również działania zaplanowane w ramach „Działań służących podniesieniu konkurencyjności gminy”.
Eliminowanie problemu zagrożenia trwałą marginalizacją	Realizacja działań w oparciu o politykę krajową (OSI poziomu krajowego). Służyć temu będą również działania zaplanowane w ramach „Działań służących podniesieniu konkurencyjności gminy”.

Ryc. 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Płużnica – cz. graficzna

LEGENDA

- granica gminy Płużnica
- tereny zabudowane
- tereny wód powierzchniowych

SYSTEM OSADNICZY

- centralny ośrodek administracyjno-usługowy gminy (ośrodek lokalny)
- ośrodek koncentracji usług
- pozostałe miejscowości pełniące funkcje ośrodków mieszkaniowych

SYSTEM PRZYRODNICZY

Obszary szczególnie cenne przyrodniczo i krajobrazowo

- obszary chronionego krajobrazu
- korytarz ekologiczny (PAN w Białowieży)
- użytki ekologiczne

pomniki przyrody

- wyspa na jeziorze Wieczno/pojedyncze drzewo/grupy drzew
- aleja drzew

Pozostałe elementy

- tereny leśne
- system osnowy przyrodniczo-krajobrazowej
- - sieć gminnych powiązań ekologicznych

DZIAŁANIA SŁUŻĄCE PODNIESIENIU KONKURENCYJNOŚCI GMINY

- rozwój terenów inwestycyjnych, w tym Płużnickiego Parku Inwestycyjnego w gminie o szczególnych predyspozycjach do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym
- inkubator przedsiębiorczości
- rozwój rolnictwa i przemysłu rolno-spożywczego na terenach obszaru zasobu gleb najwyższych klas
- rozwój turystyki na terenach o korzystnych uwarunkowaniach przyrodniczych
- wykorzystanie obiektów dziedzictwa kulturowego dla rozwoju działalności gospodarczej i społecznej
- eksploatacja kopalin
- wsparcie produkcji energii z odnawialnych źródeł energii – elektrownie wiatrowe i biogazownie
- wsparcie produkcji energii z odnawialnych źródeł energii – farmy fotowoltaiczne i inne urządzenia wytwarzające energię z OZE o mocy pow. 500 kW
- współpraca w ramach rozwoju makroobszarów inwestycyjnych
- współpraca w ramach OPPT Wąbrzeźna (dot. całej gminy)
- eliminowanie problemu peryferyjności transportowej (OSI)
- eliminowanie problemu niskiego poziomu rozwoju społecznego i niskiego poziomu przedsiębiorczości (dot. całej gminy) (OSI)
- eliminowanie problemu zagrożenia trwałą marginalizacją (dot. całej gminy) (OSI)

SYSTEM TRANSPORTOWY

- rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego
- Drogi zapewniające dostępność zewnętrzną gminy, w tym obsługujące kluczowe zewnętrzne relacje transportowe i o kluczowym znaczeniu dla spójności województwa
- autostrada A1 z MOP Malankowo (infrastruktura obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa)
- projektowana droga S5 – korytarz przebiegu (infrastruktura obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa, projekt kluczowy 434)
- DW548 (o kluczowym znaczeniu dla spójności województwa)
- DW543
- drogi powiatowe 1703C, 1716C
- planowana kolej dużych prędkości – korytarz przebiegu
- Drogi zapewniające wewnętrzną spójność gminy
- drogi powiatowe i gminne
- drogi rowerowe

SYSTEM INFRASTRUKTURALNY

- Korytarze przebiegu infrastruktury technicznej o znaczeniu ponadregionalnym
- gazowej (DN 500, DN 400, DN 300)
- elektroenergetycznej (400 kV, 220 kV, 110 kV)
- Elementy infrastruktury technicznej o znaczeniu lokalnym
- komunalna oczyszczalnia ścieków
- ujęcia wód podziemnych

9. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE;

Strategia rozwoju gminy jest dokumentem, który ustala priorytetowe cele rozwoju społeczno-gospodarczego gminy w oparciu o przestrzeń. Polityka przestrzenna w gminie jest kształtowana na podstawie dokumentów planistycznych – studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, decyzji o warunkach zabudowy i decyzji lokalizacji inwestycji celu publicznego. W celu prowadzenia prawidłowej i racjonalnej polityki przestrzennej w gminie określa się następujące ustalenia i rekomendacje stanowiące ramę do opracowywania ww. dokumentów i wszelkich innych działań odbywających się w przestrzeni gminy:

- prowadzenie polityki przestrzennej w gminie z wykorzystywaniem wszelkich istniejących i nowych instrumentów planowania przestrzennego w zarządzaniu przestrzenią (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, uchwały reklamowe, miejscowe plany rewitalizacji, itp.);
- planowanie zagospodarowania poszczególnych obszarów gminy zgodnie z naturalnymi uwarunkowaniami i trendami rozwojowymi do pełnienia określonych funkcji, w tym liczbą i strukturą wiekową ludności;
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy poprzez koncentrację zabudowy w zwartych jednostkach osadniczych;
- planowanie osiedli i skupisk zabudowy mieszkaniowej w połączeniu z ich wyposażeniem w podstawowe usługi publiczne, miejsca odpoczynku i rekreacji oraz infrastrukturę techniczną;
- budowanie optymalnego systemu przestrzeni publicznych w gminie, w tym pozyskiwanie nowych terenów dla przestrzeni publicznych;
- rewitalizacja istniejących przestrzeni publicznych pod względem funkcjonalności, jakości i estetyki;
- tworzenie i rozwój zintegrowanego systemu terenów zieleni w gminie;
- planowanie zagospodarowanych terenów gminy jako spójnych, zwartych, odpowiadających na potrzeby wszystkich jej użytkowników, w tym osób starszych, rodzin z dziećmi i osób z niepełnosprawnościami ruchowymi;
- planowanie rozwoju gminy z uwzględnieniem oszczędności terenu, tj. wykorzystywanie pod inwestycje w pierwszej kolejności terenów już zainwestowanych z możliwością nadania im całkiem nowych funkcji „brown field”, a dopiero, jeśli to niemożliwe, zagospodarowywanie nowych terenów „green field”;
- dostosowanie przestrzeni gminy do zmian klimatu i wynikających z tego zagrożeń;
- planowanie przestrzeni gminy z myślą o wszystkich interesariuszach – przedkładanie dobra wspólnego nad korzyści jednostki.

10. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA, WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Obszary Strategicznej Interwencji (OSI) wskazane w „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+”, do których została włączona gmina Płużnica:

- **Obszary zagrożone trwałą marginalizacją** - zidentyfikowane na poziomie krajowym w „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”, zaktualizowane w roku 2020 i wskazane przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w ramach „Zaktualizowanej listy gmin zagrożonych trwałą marginalizacją, programowanie 2021-2027”. Możliwy rodzaj instrumentu wsparcia, określany będzie z poziomu polityki krajowej. Działania objęte wsparciem dla obszarów zagrożonych dotyczą rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, aktywizacji lokalnych zasobów ludzkich, pobudzania lokalnych inicjatyw gospodarczych i społecznych, a także poprawy dostępu mieszkańców do podstawowych usług publicznych. Celem podjęcia tych działań jest osiągnięcie wymiernych efektów gospodarczych związanych z rozwojem przedsiębiorczości i ze wzrostem poziomu inwestycji na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją.
- **OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą** – zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, w kategoriach problemowych: niski poziom rozwoju społecznego oraz niski poziom rozwoju przedsiębiorczości, wobec których politykę rozwoju prowadzi Samorząd Województwa. Instrument wsparcia IIT, wsparcie poprzez preferencję w RPO, brak uzgodnień.
- **OSI obszarów peryferyjności transportowej** - zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju prowadzi Samorząd Województwa. Instrument IIT, wsparcie na etapie planowania funkcjonowania transportu publicznego, brak uzgodnień.

Nie zidentyfikowano Obszarów Strategicznej Interwencji kluczowych dla gminy

11. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Na system realizacji Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030 składa się procedura jej wdrażania, monitorowania i finansowania oraz odpowiedzialności za realizację zadań i celów.

Podmioty zaangażowane w proces wdrażania, monitorowania i oceny Strategii

- **Wójt Gminy Płużnica:**
  - Jest odpowiedzialny za wykonanie Strategii Rozwoju Gminy,
  - Inicjuje realizację zadań i mobilizuje zasoby na rzecz realizacji zadań strategicznych,
  - Powołuje koordynatora Strategii.

- **Rada Gminy Płużnica:**
  - Analizuje postępy wdrażania Strategii,
  - Akceptuje sprawozdania z realizacji Strategii,
  - Rozpatruje wnioski oraz podejmuje uchwały w zakresie aktualizacji Strategii,
  - Uwzględnia zadania wskazane w Strategii przy przyjmowaniu budżetu gminy oraz wieloletnich planów inwestycyjnych,
  - Proponuje nowe kierunki działań w oparciu o opinie lokalnej społeczności.

- **Koordynator Strategii:**
  - Pełni funkcję koordynacyjną wobec Wykonawców Strategii,
  - Poszukuje możliwości finansowania zadań ze środków zewnętrznych,
  - Przygotowuje sprawozdania okresowe z realizacji Strategii,
  - Rekomenduje wprowadzenie zmian do Strategii.

- **Wykonawcy Strategii tj. kierownicy poszczególnych komórek Urzędu Gminy Płużnica oraz jednostek organizacyjnych:**
  - Realizują / współrealizują poszczególne zadania strategiczne,
  - Informują Koordynatora o stopniu realizacji zadań oraz przekazują dane do monitoringu,
  - Wnioskują o zmiany w Strategii.

Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Strategia Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030 jako przewodni dokument programowy i planistyczny Gminy jest najważniejszym punktem odniesienia dla powstających lub aktualizowanych dokumentów strategicznych lub planistycznych. Z tego względu niezbędne jest zachowanie ich zgodności z treścią Strategii. Przyjmuje się, że są one dokumentami wykonawczymi dla Strategii.

W związku z powyższym od momentu podjęcia uchwały o przyjęciu Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030, wszystkie dokumenty wykonawcze należy zaktualizować uwzględniając Strategię.

Monitoring

Podstawą skutecznego wdrażania Strategii jest dysponowanie wiedzą na temat postępów w zakresie realizacji wskazanych w niej instrumentów i działań oraz zdolność do reagowania na pojawiające się różnice pomiędzy przyjętymi założeniami a uzyskiwanymi efektami.

System monitorowania realizacji Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030 będzie odbywał się na dwóch poziomach:

- Poziom 1 - odnoszącym się do wskaźników rezultatu,
- Poziom 2 - odnoszącym się do oceny stanu realizacji przedsięwzięć kluczowych.

Na pierwszym poziomie sprawdzane będzie, czy procesy rozwojowe zachodzą w odpowiednim kierunku i czy zachodzą w odpowiednim – satysfakcjonującym tempie (natężeniu).

Drugi poziom monitorowania będzie polegał na indywidualnej ocenie stanu realizacji każdego z przedsięwzięć.

Monitorowanie Strategii przeprowadza się 1 raz do roku. Wykonawcy Strategii odpowiedzialni za realizację poszczególnych zadań przekazują Koordynatorowi Strategii w terminie do końca kwietnia każdego roku informację na temat aktualnych wartości wskaźników oraz możliwych trudnościach i problemach w realizacji zaplanowanych zadań.

Na podstawie tych danych Koordynator Strategii przygotowuje sprawozdanie z realizacji Strategii do dnia 31 maja każdego roku i przedkłada je Wójtowi, a ten Radzie Gminy.

Przegląd i aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030 odbędzie się w połowie okresu obowiązywania Strategii (rok 2026) lub w przypadku stwierdzenia konieczności jej aktualizacji. W przypadku chęci przeprowadzenia przeglądu strategicznego lub stwierdzenia konieczności wprowadzenia zmian w dokumencie, podjęta zostanie procedura aktualizacji zapisów Strategii:

- Wójt Gminy na sesji Rady Gminy przedstawia wniosek o rozpoczęcie procesu przeglądu strategicznego,
- W oparciu o decyzję Rady Gminy, Wójt we współpracy z Koordynatorem Strategii określa sposób przeprowadzenia aktualizacji (w oparciu o własne zasoby lub z udziałem konsultantów zewnętrznych).

W ramach procesu, weryfikacji i aktualizacji poddane mogą zostać:

- zapisy zawarte w części diagnostycznej – poprzez odniesienie się do aktualnych danych statystycznych oraz wyników analiz,
- misja rozwoju gminy w kontekście zmian zachodzących w zakresie zasobów gminy i jej otoczenia (powiatu, województwa, kraju),
- cele strategiczne i ich adekwatność,

- kierunki działań i zadania,
- Obszary Strategicznej Interwencji.

Zaktualizowana Strategia jest kierowana do konsultacji. Po konsultacjach aktualizację Strategii przedstawia się Radzie Gminy.

Ewaluacja

• Ewaluacja ex-ante (ewaluacja uprzednia)

Pomiędzy procesem opracowania dokumentu Strategii a jego wdrożeniem, dokonano tzw. ewaluacji uprzedniej (*ex-ante*). Ewaluacja ex-ante w strategii rozwoju ma za zadanie wskazać, czy cele i kierunki działań dają możliwość osiągnięcia oczekiwanych rezultatów. Ocenia trafność założeń, spójność i sposób wdrażania. Ocena służy weryfikacji i poprawie jakości Strategii.

Ewaluacja ex-ante, zwana również uprzednią, ma za zadanie:

- Weryfikować kompletność, poprawność, adekwatność, trafność i ewentualnie aktualność wniosków wynikających z diagnozy i tłumaczy przyczyny potencjalnych zmian, które zaszły w danych obszarach. Jeśli zmiany te istotnie mogą wpłynąć na realizację lub przewidywane pożądane efekty interwencji, wymagane jest dokonanie modyfikacji planu operacyjnego lub założeń Strategii.
- Ocenić, czy cele są dobrze wyznaczone i możliwe do osiągnięcia wskutek realizacji zaplanowanych działań oraz czy te działania są możliwe do zrealizowania przy wykorzystaniu dostępnych zasobów. Innymi słowy, na tym etapie zostają ocenione powiązania między diagnozą (obserwacje dotyczące deficytów lub potencjałów) a działaniami, w tym alokowanymi zasobami i celami. Tej części ewaluacji ex ante powinno towarzyszyć oszacowanie przewidywanego wpływu realizacji celów na sferę rozwoju lokalnego, której one dotyczą.
- Zweryfikować założenia Strategii wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu.

Ewaluacja ex-ante, stanowi załącznik do niniejszej Strategii.

• Ewaluacja ex-post

Po zakończeniu obowiązywania Strategii należy opracować ewaluację ex-post – w formie sprawozdania lub raportu końcowego z realizacji Strategii, zawierającego wykaz przeprowadzonych działań, ocenę stopnia osiągnięcia założonych wskaźników i efektywności wydatkowania środków finansowych.

Rezultaty planowanych działań - wskaźniki monitorowania Strategii

W celu weryfikacji stopnia osiągnięcia oczekiwanych rezultatów Strategii, należy wskazać wartości wskaźników określonych w rozdziale 6.

12. ZGODNOŚĆ DOKUMENTU STRATEGII Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Cele strategiczne są zgodne z założeniami programowymi dokumentów wyższego rzędu. Strategia jest spójna ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Tabela 3. Ocena zgodności Strategii Rozwoju Gminy Płużnica oraz Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego

Strategia Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030		Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+
cel główny	cel operacyjny	odpowiadający cel operacyjny
A. Wzrost poziomu rozwoju społecznego gminy	A1. Nowe możliwości mieszkaniowe i nowi mieszkańcy	41. Infrastruktura rozwoju społecznego
	A2. Wysoka jakość usług społecznych	11. Podniesienie jakości kształcenia i wychowania 13. Kształtowanie środowiska edukacyjnego 41. Infrastruktura rozwoju społecznego 42. Środowisko przyrodnicze
	A3. Różnorodna oferta kulturalna	24. Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe 41. Infrastruktura rozwoju społecznego
B. Wzrost poziomu rozwoju gospodarczego gminy	B1. Nowe podmioty gospodarcze w gminie tworzą miejsca pracy	33. Rozwój przedsiębiorczości
	B2. Nowe usługi dzięki aktywności gospodarczej mieszkańców	33. Rozwój przedsiębiorczości 37. Nowoczesny rynek pracy
	B3. Rozwój działalności gospodarstw rolnych	34. Rozwój sektora rolno-spożywczego 48. Potencjały endogeniczne
C. Dostępność komunikacyjna gminy	C1. Bezpieczne drogi w dobrym stanie technicznym	45. Infrastruktura transportu
	C2. Rozwinięty system komunikacji pieszo-rowerowej	45. Infrastruktura transportu
	C3. Dostosowany do potrzeb mieszkańców transport zbiorowy	37. Nowoczesny rynek pracy 51. Transport publiczny
D. Przyjazna przestrzeń i czyste środowisko	D1. Wysokie standardy ochrony środowiska	47. Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne 46. Infrastruktura techniczna 42. Środowisko przyrodnicze
	D2. Miejsca wspólne w przestrzeni publicznej	41. Infrastruktura rozwoju społecznego
	D3. Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna	35. Rozwój turystyki 41. Infrastruktura rozwoju społecznego 48. Potencjały endogeniczne

Źródło: Opracowanie własne

13. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.

Realizacja kierunków działań wskazanych w Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030, prowadzących do osiągnięcia celów strategicznych, będzie finansowana z wielu różnych źródeł, do których należą w szczególności:

- Środki własne gminy (środki pochodzące z budżetu gminy) jako główne źródło finansowania zaplanowanych działań w niniejszej Strategii. Pozwalają w pełni finansować część inwestycji, ale także mogą być wkładem własnym do m.in. zadań współfinansowanych ze środków zewnętrznych.
- Środki pozyskane z Unii Europejskiej - Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027 umożliwi pozyskanie funduszy z programów krajowych oraz regionalnego programu operacyjnego. Środki finansowe na realizację celów tych programów będą pochodzić z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, a także nowego Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.
- Środki pochodzące ze Skarbu Państwa – m.in. środki celowe w ministerstwach, zwłaszcza odpowiedzialnych za kulturę i infrastrukturę.
- Środki funduszy celowych w tym: Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Banku Gospodarstwa Krajowego, Funduszu Pracy, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej.
- Kapitał prywatny i środki własne (w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego).
- Kapitał prywatny(środki inwestorów prywatnych).

ZAŁĄCZNIK. EWALUACJA TRAFNOŚCI, PRZEWIDYWANEJ SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU

1. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną dla sporządzenia ewaluacji ex-ante dla Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030, stanowi ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (art. 10a.2.), w wyniku której podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przeprowadza uprzednią ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji strategii rozwoju – przed jej przyjęciem.

2. PRZEDMIOT I CELE EWALUACJI

Ewaluacja ex-ante w strategii rozwoju ma za zadanie wskazać, czy cele i kierunki działań dają możliwość osiągnięcia oczekiwanych rezultatów. Ocenia trafność założeń, spójność i sposób wdrażania. Ocena służy weryfikacji i poprawie jakości strategii.

Zgodnie z opracowaniem „Strategia rozwoju gminy. Poradnik praktyczny”, ewaluacja ex-ante, zwana również uprzednią, ma za zadanie:

- Weryfikować kompletność, poprawność, adekwatność, trafność i ewentualnie aktualność wniosków wynikających z diagnozy i tłumaczy przyczyny potencjalnych zmian, które zaszły w danych obszarach. Jeśli zmiany te istotnie mogą wpłynąć na realizację lub przewidywane pożądane efekty interwencji, wymagane jest dokonanie modyfikacji planu operacyjnego lub założeń Strategii.
- Ocenić, czy cele są dobrze wyznaczone i możliwe do osiągnięcia wskutek realizacji zaplanowanych działań oraz czy te działania są możliwe do zrealizowania przy wykorzystaniu dostępnych zasobów. Innymi słowy, na tym etapie zostają ocenione powiązania między diagnozą (obserwacje dotyczące deficytów lub potencjałów) a działaniami, w tym alokowanymi zasobami i celami. Tej części ewaluacji ex ante powinno towarzyszyć oszacowanie przewidywanego wpływu realizacji celów na sferę rozwoju lokalnego, której one dotyczą.
- Zweryfikować założenia Strategii wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu.

3. KRYTERIA

Ewaluację ex-ante projektu Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030 przeprowadzono w oparciu o cztery kryteria:

- trafność, tj. sprawdzenie czy dobór celów Strategii, został dokonany dla konkretnej, lokalnej i ponadlokalnej sytuacji gminy oraz mając na uwadze planowane kierunki rozwoju gminy;
- przewidywana skuteczność, tj. upewnienie się, że jest realnie możliwe, aby gmina osiągnęła to, co w Strategii zaplanowano, poprzez odpowiedni system realizacji Strategii;

- efektywność realizacji Strategii rozwoju, tj. ocena polegająca na sprawdzeniu czy rezultaty osiągnięcia celów efektywnie eliminują bariery rozwojowe i efektywnie wykorzystują potencjały rozwojowe;
- Spójność dokumentu Strategii.

4. PARTYCYPACYJNY CHARAKTER DOKUMENTU

Istotą metodyki opracowania Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030, był przeprowadzony proces partycypacyjny.

- badanie opinii mieszkańców w formie sondażu
- warsztaty diagnostyczne
- warsztaty strategiczne
- spotkania zespołu ds. planowania strategicznego
- konsultacje społeczne projektu Strategii

5. OCENA ZAGADNIEŃ EWALUACYJNYCH

Tabela 4. Ocena zagadnień ewaluacyjnych

Zagadnienie ewaluacyjne	Kryterium	Uzasadnienie
Zgodność celów strategicznych z potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców	Trafność	Cele strategiczne i kierunki działań są odpowiedzią na potrzeby, oczekiwania i opinie mieszkańców uczestniczących w warsztatach diagnostycznych .
Identyfikacja barier i szans rozwojowych gminy	Trafność	Potencjały i wyzwania wynikają wprost z diagnozy społeczno-gospodarczej gminy (dane zastane) oraz badania opinii mieszkańców oraz analizy SWOT/TOWS.
Właściwe określenie mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (SWOT)	Trafność	Analiza SWOT odzwierciedla najważniejsze czynniki rozwojowe gminy i wynika bezpośrednio z diagnozy oraz badania potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Jest wynikiem pracy warsztatowej.
Zgodność celów ze zdiagnozowanymi barierami i szansami rozwojowymi	Trafność	Cele zawarte w Strategii wynikają z wniosków wynikających z diagnozy, badania opinii oraz prac warsztatowych. Cele wprost odnoszą się do zidentyfikowanych barier i szans rozwojowych.
Określenie powiązań między celami strategicznymi, operacyjnymi i kierunkami działań	Spójność	Cele operacyjne są bezpośrednio powiązane z odpowiednimi celami strategicznymi i stanowią ich uszczegółowienie. Kierunki działań z kolei realizują określone cele operacyjne. Struktura celów i kierunków działań jest logiczna.

Realność osiągnięcia celów	Skuteczność	Określone cele są realne do osiągnięcia o ile będzie zapewnione zewnętrzne finansowanie dla wskazanych kierunków działań.
Efektywność niwelowania barier i wykorzystania szans rozwojowych	Efektywność	Realizacja kierunków działań i osiągnięcie rezultatów Strategii bezpośrednio wpłynie na eliminację zidentyfikowanych barier rozwojowych. Cele i działania w pełni wykorzystują zdiagnozowane szanse rozwojowe.
Skuteczność systemu realizacji Strategii w kontekście osiągnięcia wyznaczonych celów	Skuteczność	System realizacji opiera się o standardowe narzędzia i zasady dla wdrażania dokumentów strategicznych. Jasno wskazano osoby / jednostki odpowiedzialne, zakres odpowiedzialności i zasady monitorowania i przeglądu Strategii oraz wymiany informacji.
Jakość systemu sprawozdawczości i komunikacji pomiędzy podmiotami realizującymi Strategię	Skuteczność	Wzajemne relacje między podmiotami, podział odpowiedzialności, monitorowanie, przegląd i aktualizacja Strategii zostały opisane w sposób jasny i zapewniający skuteczne wdrażanie.
Czytelność i logika dokumentu	Spójność	Logika i struktura dokumentu bezpośrednio wynika ze wskazań określonych w ustawie. Dokument przedstawia wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowej wraz z najważniejszymi wynikami badań, bariery oraz szanse rozwojowe. Wskazano specyficzne uwarunkowania rozwojowe gminy określone w koncepcji rozwoju funkcjonalno-przestrzennego województwa. Dokument zawiera cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań, planowane rezultaty i model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje do polityki przestrzennej. W powiązaniu z zagadnieniami przestrzennymi odniesiono się do OSI. Zawarto zasady monitorowania i wdrażania Strategii oraz źródła finansowania
Spójność z nadrzędnymi politykami i strategiami	Spójność	W dokumencie wskazano spójność ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, która to z kolei jest spójna z dokumentami krajowymi. Część celów bezpośrednio przyczyni się do realizacji założeń regionalnych i krajowych.
Poprawność metodyki wyznaczenia celów	Spójność	Cele zostały wyznaczane zgodnie z powszechnymi standardami – od ogółu do

		szczególu. Zadania przedstawiają konkretne narzędzia ich realizacji.
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

6. PODSUMOWANIE

Trafność - adekwatność postawionych celów i wybranych do realizacji zadań do zidentyfikowanych problemów, potrzeb i posiadanych zasobów. W Strategii umieszczono wnioski z analizy danych zastanych oraz badań ilościowych i jakościowych, wskazano najważniejsze wnioski (SWOT) oraz kluczowe bariery i szanse rozwoju, na których oparto cele strategiczne. Na podstawie tej analizy potwierdzono, że istnieją związki przyczynowo skutkowe pomiędzy celami, a zdiagnozowanymi barierami i czynnikami rozwojowymi.

Skuteczność - możliwość osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez zdefiniowane kierunki działań. W Strategii wskaźniki odniesiono do poszczególnych celów operacyjnych. Są to wskaźniki produktów i rezultatów. Stwierdzono, że wskaźniki posiadają merytoryczne uzasadnienie i są realne do osiągnięcia.

Spójność wewnętrzna i zewnętrzna dokumentu Strategii – stwierdzono, iż nie zachodzą działania wzajemnie wykluczające się, na co wskazuje m.in. model przestrzenno-funkcjonalny. Analiza dokumentów strategicznych wyższego rzędu wskazuje, że proponowane cele i kierunki działań, zawarte w Strategii są komplementarne ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

Strategia Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030 oraz przeprowadzony proces planowania strategicznego spełniają wszystkie podstawowe kryteria ewaluacyjne. Dokument opracowano przy współudziale przedstawicieli lokalnych władz, pracowników urzędu gminy oraz instytucji i placówek gminnych jak również mieszkańców gminy.

Wyzwania i potencjały mają odzwierciedlenie w celach strategicznych i kierunkach działań w nich zawartych. Cele strategiczne są adekwatne do wizji rozwoju gminy.

Proces planowania został w dużej mierze oparty o formy partycypacyjne, co zapewnienia najwyższy możliwy poziom adekwatności i trafności celów i działań w kontekście istniejących potrzeb i oczekiwań.

Strategia uwzględnia wszystkie elementy wynikające z ustawy o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw.

W związku z powyższym należy stwierdzić, że dokument stanowi odpowiedź na oczekiwania i potrzeby miejscowej społeczności.

Uzasadnienie

Uchwalenie przez Radę Gminy Płużnica Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021 – 2030 następuje zgodnie z regulacją zawartą w art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym, a także ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Tworzenie diagnozy i identyfikacja obszarów problemowych dla wytyczenia celów strategicznych do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021 -2030 następowało podczas konsultacji i prac zespołowych.

Strategia Rozwoju Gminy Płużnica na lata 2021-2030 zawiera misję, cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, a także określa kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia tych celów. Stanowi ona nadrzędny dokument określający kierunki rozwoju oraz wskazujący wytyczne dla dokumentów wdrożeniowych oraz planowania przestrzennego, a także dla określenia priorytetowych zadań realizowanych w ramach nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027.